ΕΠΤΑΦΩΣ ΝΕΑ.

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1865. **ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.** ΑΡΙΘΜΟΣ 8.

ΟΙ ΕΝ ΑΓΙΩ ΛΑΖΑΡΩ ΜΕΚΙΤΑΡΙΣΤΑΙ,

Ἢ ΟΙ ΑΡΜΕΝΙΟΙ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ. (*)

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ περιοδεία τοῦ Μεκιτὰρ Ἀϐϐᾶ, μεθ' ἣν ἐπανελθὼν μεταξὺ τῶν τέκνων του, πρῶτον μὲν ἐϐελτίωσε τὸν μοναχικὸν βίον αὐτῶν, τροποποιήσας πρὸ πάντων τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐκείνους κανονισμοὺς τῆς ἀγωγῆς, τῶν καιρῶν τῆς σπουδῆς, τῆς δεήσεως καὶ λοιπῶν, οἵτινες, καίπερ μὴ ὄντες ἡ θεμελιώδης βάσις, κωλύουσιν ἐλλείποντες τὴν πρόοδον καὶ εὐδαιμονίαν παντὸς τάγματος θρησκευτικοῦ ἢ πολιτικοῦ· διωργάνισεν ἀκολούθως Ἀρμενικὸν τυπογραφεῖον, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἔτι αὐτῆς ἐτυπώθησαν βιϐλία ἀξιοσημείωτα, τὰ πλεῖστα ὑπ' αὐτοῦ πονηθέντα, καί τινα μάλιστα κατατασσόμενα μεταξὺ τῶν κλασικῶν Ἀρμενικῶν συγγραμμάτων· διότι ὁ ἔξοχος οὗτος τό τε πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν ἀνὴρ, καί περ πολλὰς κεκτημμένος ἐλλείψεις καὶ πλάνας ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς παγκοσμίους ἰδέας, ἐδαπάνει τὸν τῆς ἀναπαύσεως ἀπὸ τῶν ἀγαθοεργειῶν καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους κόπων χρόνον εἰς τὸ συγγράφειν καὶ ἐκδοῦναι πολλὰ συγγράμματα, ἅτινα οὐκ' ὀλίγον ὠφέλησαν τὸ Ἀρμενικὸν ἔθνος. Δεκατρία ἔτη παρῆλθον, καὶ αὐξομένου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν ὁλονὲν, ἐδέησεν ἡ κατασκευὴ μοναστηρίου ἔτι ἐκτεταμένου καὶ καλοῦ, οὗ τὴν κατασκευὴν, μ' ὅλα τὰ προσκόμματα, ἤρξατο καὶ ἐπεραίωσεν ὁ Ἀϐϐᾶς αὐτὸς, ὡς ἀρχιτέκτων καὶ διευθυντὴς ἐπιστατήσας· οἱ δὲ μοναχοὶ καὶ πλεῖστοι τῶν εὐγενῶν ἐψηφίσαντο ν' ἀνεγείρωσι πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἄγαλμα· ἀλλ' ἀντιστάντος τούτου ὑπὸ μετριοφροσύνης, ἐπιγραφή τις Ἀρμενιστὶ καὶ Λατινιστὶ ἐγένετο, δεικνύουσα ὅτι ἡ μονὴ ἐκτίσθη τῷ 1740 ἐπὶ Μεκιτὰρ τοῦ ἐκ Σεϐαστείας Α'. Ἀϐϐᾶ.

Ἤδη ὁ Μεκιτὰρ ἐμελέτα νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ σχέδιον αὐτοῦ, ὅτε ϐαρυτάτη ἀσθένεια τὸν ἔρριψε κλινήρη, καὶ μολονότι αὕτη προελήφθη, χάρις τῇ ἔγκρα τοῦ λιτοδιαίτου εὐρώστῳ τοῦ σώματός του καταστάσει, ἐπελθοῦσα ὅμως τρία ἔτη μετὰ ταῦτα ἐπέφερε τὸν θάνατον αὐτοῦ τῇ 27 ἀπριλίου 1749 εἰς ἡλικίαν 74 ἐτῶν. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅστις διὰ τῆς ἱδρύσεως τοῦ τάγματος, εἰς ὃ ἔδωκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐπέφερε σημαντικὰς ὠφελείας εἰς τὰ γράμματα τῶν Ἀρμενίων. Ἡ πρόθεσίς του ἦταν ἀναμφιϐόλως ἐσφαλμένη ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, ὁπωσδήποτε ὅμως ἔφερε μεγάλας ὠφελείας.

Πιστοὶ εἰς τὰς τελευταίας συστάσεις τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῶν οἱ Μεκιταρισταὶ, προώδευσαν μεγάλως καὶ θαυμαστῶς, καὶ τοῦτο ἐρχόμεθα ὅπως ἴδωμεν.

Ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Σεϐασμιωτάτου Δόκτορος Στεφάνου Μέλχιορ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἀμέσου διαδόχου τοῦ Μεκιτὰρ Ἀϐϐᾶ, τινὲς τῶν μοναχῶν διηυθύνθησαν εἰς Τεργέστην, κἀκεῖθεν εἰς Βιέννην, ἔνθα συνέστησαν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπωνυμίαν «Μεκιταρισταὶ», κοινότητα σχεδὸν ἀνεξάρτητον, καίπερ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐργαζομένην σκοπόν. Τὸν Μέλχιορ διεδέξατο τὸ 1800 ὁ Σεϐ. Δόκτωρ Στέφανος Ἀκόντιος Κέϐερ, εὐγενὴς Ἀρμένιος ἐκ Τρανσυλϐανίας, πρῶτος προσλαϐόμενος καὶ τὸν τίτλον Ἀρχιεπισκόπου· ὁ ἀξιέπαινος καὶ δραστήριος οὗτος ἀνὴρ διῆλθε διὰ πλείστων δυσχερειῶν, καταϐαλὼν ἁπάσας, καὶ τελευταῖον πρὸς ἐπίμετρον τῆς δόξης του ἐπέτυχε κατὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ καταστροφὴν τῶν μοναστηρίων παρὰ τοῦ Ναπολέοντος Α'. τὴν διατήρησιν τῆς μονῆς καὶ τοῦ τάγματος, οὗ ἦρχε. Πρὸς δὲ, χωρὶς νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν μοναστικὸν καὶ θρησκευτικὸν βίον τοῦ Τάγματος, μετέτρεψε τὴν μονὴν εἰς Ἀκαδημίαν, τίτλον, ὃν ἐδικαίωσεν αὕτη διὰ τῶν ἐξόχων της πονημάτων. Τοῦτον διεδέχθη τὸ 1824 ἐν τῷ διπλῷ αὐτοῦ Ἀϐϐᾶ καὶ Ἀρχιεπισκόπου τίτλῳ, ὁ Δόκτωρ Σουκίας δὲ Σομὰλ, ὑφ' οὗ τὴν συνετὴν διοίκησιν οἱ Μεκιταρισταὶ μεγάλως προώδευσαν, αὐξήσαντες τὸν τῶν γνώσεων κύκλον, τῇ σπουδῇ τῆς Ἑλληνικῆς, Λατινικῆς καὶ Ἀρμενικῆς προσθέντες καὶ τὴν τῶν ἐπισημοτέρων νεωτέρων γλωσσῶν, τὰς μεθόδους εὐχερεστέρας ἀποκαταστήσαντες, καὶ πλεῖσθ' ὅσα ἕτερα. Τὰς δὲ προό-

δους ταύτας ἐνίσχυε καὶ ἐνισχύει ἔτι ὁ Σεβ. Γεώργιος Χουρμούζης, τέταρτος γενικὸς Ἀββᾶς μετὰ τὸν θεμελιωτὴν, ὃν διεδέξατο τῷ 1846 καὶ ἠὐμοίρησε διὰ τῶν προτερημάτων τῆς παιδείας καὶ συνέσεώς του νὰ κοσμηθῇ παρὰ τοῦ Σουλτάνου μὲ τὸ παράσημον Ἰφτιχάρ, καὶ παρὰ τῆς Γαλλίας μὲ τὸν σταυρὸν τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Πρὸς δὲ, δύο σχολαὶ ἰδίᾳ ἀνηγέρθησαν· ἡ μὲν ἐν Παδούῃ νῦν ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἰνδιῶν Σαμουὴλ Μόρατ Ἀρμενίου, ἡ δὲ ἐν Ἐνετίᾳ παρὰ τοῦ ἐξ Ἰνδιῶν Ἐδουάρδου Ῥαφαήλου Ἀρμενίου, ἐπίσης παραχωρηθεῖσαι καὶ τεθεῖσαι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἀββᾶ, ὅστις ἐκλέγει τοὺς διδασκάλους ἐκ τοῦ τάγματος, δέχεται ἀμισθὶ νέους Ἀρμενίους, οἵτινες τελειοποιούμενοι ἐπανακάμπτουσιν οἴκαδε διδάσκειν.

Ἡ μονὴ αὕτη ἐκτισμένη μεταξὺ τῶν διαφόρων Τεναγῶν ἀπολαύει θέας μαυγευτικῆς. Παραλείποντες τὰ καθέκαστα, τόν τε ἐξαίσιον κῆπον καὶ τὰ ἐπίλοιπα, διαπραγματευθησόμεθα κυρίως περὶ τῆς ἐκκλησίας, τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ τοῦ τυπογραφείου αὐτῆς.

Ἡ ἐκκλησία κεῖται παρὰ τὸ βάθος τοῦ περιβόλου. Ἀμφοτέρωθεν τῆς ἐξωθύρας ἀνεγείρονται δύο μνημεῖα ἐν σχήματι τάφου. Τὸ δεξιόθεν κείμενον ἐκ μαρμάρου ἀρχιτεκτονικῆς ἀρχαίας καὶ θαυμαστῆς περιέχει τὰ λείψανα ἀρχαίου τινὸς διοικητοῦ τῆς νήσου, ὅτε αὕτη ἐχρησίμευεν ὡς πτωχοκομεῖον, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἑπομένη ἐπιγραφὴ, ἀρχαίοις γοτθικοῖς, ἀλλ' εὐαναγνώστοις γεγραμμένη γράμμασι:

Hoc probus et sapiens ortus de prole zuchola
Clauditur in tumulo, cui Constantinus in urbe
Nomen erat, Lazari curator, amator, et almi
Compatiens inopum, domini in homore superni.

Τὸ δ' ἐξ εὐωνύμων, εἰσέτι νεόδμητον, ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἱππότου Ἀλεξάνδρου Ῥαφαήλου, πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ἐν Ἐνετίᾳ σχολῆς Ἐδουάρδου Ῥαφαήλου. Ἐπὶ τῆς θύρας δύο ἐπιγραφαὶ, ἡ μὲν εἰς Λατινικοὺς ἡ δὲ εἰς Ἀρμενικοὺς στίχους, διαιωνίζουσι τὴν μνήμην τῆς ἐπισκέψεως Πίου τοῦ Ἑβδόμου, συμβάσης τὸ 1800. Ἡ ἐκκλησία, ἁπλῆ ἀλλὰ κοσμία, περιέχει πέντε βωμούς· καὶ παρὰ μὲν τὸν πόδα τοῦ θυσιαστηρίου κεῖται ὁ τάφος τοῦ Μεκιτὰρ, καὶ δεξιόθεν ὁρᾶται ὡραία τις εἰκὼν τῆς Παρθένου τῆς Σασσοφεράτου ὑπὸ Ἰωάννου Ἐμίρου· ἐκ δὲ τῶν παρὰ τὸν χορὸν βωμῶν ὁ εἰς τὰ δεξιὰ κοσμεῖται ὑπὸ μιᾶς εἰκόνος, παριστώσης τὴν βάπτισιν τοῦ βασιλέως Δερτὰδ παρὰ τοῦ φωτίσαντος τὴν Ἀρμενίαν Ἁγίου Γρηγορίου, καὶ ὑφ' ἑτέρας παριστώσης τὸν Μεροὺβ, φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους του τοὺς Ἀρμενικοὺς χαρακτῆρας, οὓς ἐφεῦρεν· οἱ δ' ἕτεροι βωμοὶ εἰσιν ἀσήμαντοι. Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μυστηρίων τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργείας, εἰ καὶ προσπελάζει αὕτη τῇ Λατινικῇ λειτουργίᾳ, οὐχ ἧττον ὅμως κέκτηται καὶ διαφορᾶς τινας, συνισταμένας πρὸ πάντων εἰς τὰς ἱερατικὰς στολὰς τοῦ χοροῦ, τῶν ἱερέων καὶ λοιπῶν, καὶ εἰς τὴν κατὰ διαστήματα πτῶσιν παραπετάσματος, καλύπτοντος μέρη τινὰ τοῦ μυστηρίου, αἵτινες χωρίζουσιν αὐτὴν τῆς Ῥωμαίας ἐκκλησίας, ἀναμιμνήσκουσαι τὰ ἀρχαῖα τῶν Ἀρμενίων ἔθιμα καὶ ἤθη ἀνατολικὰ εἰς τοὺς περιηγητὰς, καὶ παρέχουσι συνάμα θεῖόν τι καὶ μεγαλοπρεπές· ἡ δὲ λειτουργία εἶναι μεταπεφρασμένη Γαλλιστὶ καὶ Ἰταλιστὶ πρὸς εὐχέρειαν τῶν περιηγητῶν. Ἐκτὸς δὲ τῶν συνήθων Ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν, οἱ Μεκιταριζαὶ πανηγυρίζουσι καὶ ἰδιαιτέρας ὡς τὰς τῶν Ἁγίων Ἰσαὰκ, Γρηγορίου καὶ Μεσρώβ· ἔτι δὲ τὰς τῆς Θεοτόκου, τὴν τοῦ προστάτου τῆς μονῆς αὐτῶν Ἁγίου Ἀντωνίου, καὶ τὴν τοῦ προστάτου τῆς νήσου Ἁγίου Λαζάρου, ἃς καὶ μετὰ μεγάλης ἰδίᾳ παρατάξεως πανηγυρίζουσιν. Ἔχουσι δὲ καὶ ἐν Ἐνετίᾳ ἑτέραν μικρὰν ἐκκλησίαν, «ὁ ἅγιος σταυρὸς τῶν Ἀρμενίων» καλουμένην, κτισθεῖσαν ὑπὸ Σανσοβίνου ἀναλώμασιν ἐθνικοῖς ἐπὶ τῆς Δημοκρατίας· καὶ ἐν Ῥώμῃ παρὰ τῇ Παπικῇ καθέδρᾳ ἐθνικόν τι κατάστημα, εἶδος ἐκκλησίας, ἐν ᾧ κάθηνται ὁ γενικὸς αὐτῶν ἀνταποκριτὴς μετὰ τοῦ γραμματέως αὐτοῦ.

Ἡ βιβλιοθήκη, ἄνωθι τοῦ ἑστιατορίου κειμένη, εἶναι ἀναμφιρρήτως τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον μέρος τῆς μονῆς, ἀληθῆ βασιλικὰ ἀνάκτορα. Ἅμα τῇ εἰσόδῳ ὁ περιηγητὴς ἐκπλήττεται ὑπό τε τοῦ μεγαλοπρεποῦς τῆς αἰθούσης, τοῦ μεγέθους τῆς βιβλιοθήκης, καὶ τῶν διαφόρων ἀξιοπεριέργων ἐν αὐτῇ θεαμάτων. Ἀπέναντι τρία μετάλλια παριστῶσι τοὺς διαφόρους θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δ' ἐν μέσῳ μεγαλήτερον τῶν ἄλλων, τὸ μαρτύριον τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης· κοσμεῖται δ' ὑπὸ συγγραμμάτων τὰ μάλιστα σπανίων διαφόρου εἴδους. Τὴν αἴθουσαν κοσμοῦσι: τὸ ἄγαλμα τοῦ Μεκιτὰρ, εἰς μάρμαρον τῆς Καρράρας, γλυφὲν ἐν Ῥώμῃ τὸ 1833 παρὰ τοῦ ἀξίου τοῦ Κανόβα μαθητοῦ, ἱππότου Φαβρικίου. Τὸ ἄγαλμα Γρηγορίου τοῦ 16ου, ἔργον τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου καὶ δῶρον ἑνὸς Πάπα· τὸ εἰκόνιον τοῦ Σουλτάνου Ἀπτ-ουλ-Μεδζὶτ, δωρηθὲν παρ' αὐτοῦ πρὸς ἀμοιβὴν τῶν ἀγαθῶν, ὅσα οἱ Μεκιταρισταὶ ἐπροξένησαν εἰς τοὺς ὑπηκόους του Ἀρμενίους· ὁ αὐτὸς τοῖς ἐδώρησεν εἰς ἑτέραν περίστασιν καὶ τὸν χρυσοῦν Τουρᾶν· εἷς πάπυρος περιεργότατος· μία μουμία (νεκρὸς τεταριχευμένος), καλῶς τηρουμένη, ἥτις, καθὰ λέγουσιν, εἶναι ὁ υἱὸς ἑνὸς ἀρχιερέως τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀμμωνίου Διὸς ἐν Αἰθιοπίᾳ, δῶρον τοῦ ὁμεγενοῦς αὐτῶν Βωγὸς βέη, πρωθυπουργοῦ τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου· μία εἰκὼν, παριστῶσα θαλάσσιόν τινα σκηνὴν, ἔργον τοῦ Ἀρμενίου καλλιτέχνου Αἰβαζόβσκη, κινοῦν τὸν θαυμασμὸν τῶν περιηγητῶν. Ἐξερχόμενός τις τῆς μεγάλης ταύτης βιβλιοθήκης, τῆς καὶ Δυτικῆς καλουμένης, εἰσέρχεται ἀμέσως εἰς ἄλλην βιβλιοθήκην, Ἀνατολικὴν καλουμένην, ἐξ αἰθούσης μετρίου μεγέθους, ἐν ᾗ εἰς ἓν μέρος κεχωρισμένον εἰσὶ συνηθροισμένα περίπου δύο χιλιάδες Ἀρμενικῶν χειρογράφων, τῶν πλείστων ἀνεκδότων· εἰς ἕτερον μέρος κεῖνται ἐν τάξει θαυμασίᾳ ὅσα βιβλία ἐκδίδονται ἀλλαχοῦ ἢ ἐν Ἁγίῳ Λαζάρῳ· ἕτερον δὲ μέρος εἶναι προσδιωρισμένον διὰ νὰ κατατίθενται ἀντίτυπα τῶν βιβλίων, ὅσα ἀποκλειστικῶς

ἐξέρχονται τῶν πιεστηρίων τοῦ ἐν Ἁγίῳ Λαζάρῳ τυπογραφείου.

Τὸ τυπογραφεῖον εἶναι εὐρύχωρον κατάστημα, συστηθὲν ἔτι ἐπὶ Μεκιτὰρ, καὶ ὁσημέραι βελτιούμενον, ἐκ τῶν πιεστηρίων τοῦ ὁποίου ἐξέρχονται ἔστιν ὅτε πονήματα καλάμου εὐγλώττου καὶ ἐμβριθοῦς. Ἐργάζονται δ' ἐν αὐτῷ Ἰταλοὶ πρὸ πάντων, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν τῶν Πατέρων. Ἐκδίδονται δὲ βιβλία καὶ εἰς ἁπάσας τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας· εὑρίσκεται μάλιστα ἓν εἰς 27 γλώσσας, τὸ ὁποῖον παρέχει τῷ τάγματι ἓν ἐπίσημον μετάλλιον παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Ὁλλανδίας. Τὸ τυπογραφεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις γενικὴν ἔκθεσιν ἐκρίθη κατέχον τὸν τρίτον βαθμὸν μετὰ τὰ αὐτοκρατορικὰ τυπογραφεῖα τῶν Παρισίων καὶ Βιέννης, ἐπέτυχε τοῦ μεταλλίου πρώτης τάξεως.

Ἐκτὸς τῶν προσημειωθέντων μερῶν, ἄξιον περιηγήσεως εἶναι καὶ τὸ ἑστιατόριον, εὐρεῖα αἴθουσα, ἐν ᾗ ἑστιῶνται οἱ μοναχοί. Διαρκούντων δὲ τῶν ἀρίστων, ἅτινα λαμβάνονται δὶς τῆς ἡμέρας, περὶ μεσημβρίαν τὸ ἓν καὶ περὶ τὰς 8 τῆς ἑσπέρας τὸ ἕτερον, εἷς δόκιμος, ἱστάμενος ἐπὶ καθέδρας ἐν τῷ μέσῳ, ἀναγινώσκει τεμάχια ἐκ τῶν Ἱερῶν Βίβλων, ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ ἁπάντων. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ μέρη, εἰς ἃ ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος τῶν ξένων. Τοιαῦται εἶναι τὸ σπουδαστήριον τῆς φυσικῆς, ἡ αἴθουσα τῆς ἀναπαύσεως, ἔνθα συναγείρονται οἱ Πατέρες κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς διαλύσεως, ὅπως ἀναγνώσωσιν ἐφημερίδας καὶ ἕτερα συγγράμματα, εἴτε ὅπως συνδιαλεχθῶσιν. Ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται τοῖς περιηγηταῖς νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὸ μέρος, ἔνθα κατακλίνονται οἱ μαθηταί.

Οἱ μαθηταί, ἅπαντες Ἀρμένιοι, ἔρχονται, ἀνατρέφονται καὶ διατηροῦνται ἀναλώμασι τοῦ τάγματος, τὸ ὁποῖον μάλιστα ἰδίαις ἐπίσης δαπάναις ἀναδέχεται νὰ πέμπῃ αὐτοὺς οἴκαδε καὶ αὖθις, ἂν οὗτοι, διαρκούντων τῶν σπουδῶν αὐτῶν, δὲν θελήσωσι νὰ ἐναγκαλισθῶσι τὸ μοναχικὸν στάδιον. Ἅμα δὲ τῇ ἀφίξει ἀμφιέννυνται μέλαν ῥάσον, μετὰ γλυκύτητος καὶ μεριμνης πατρικῆς ἐπιμελούμενοι. Ἐξερχόμενοι τῆς πρώτης κλάσεως τῶν μαθημάτων, εἰσέρχονται ἐν τῇ δευτέρᾳ σειρᾷ, ὅπου ἐνδύονται τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔνδυμα ὡς δόκιμοι, καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἐπὶ διετίαν ὑπὸ τὴν καθηγεσίαν ἀνωτέρων Πατέρων τὰς σπουδάς των, εἰς ἃς ἤδη προστίθενται ἡ σπουδὴ τῆς ῥητορικῆς, ἀρχαὶ τῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἡ σπουδὴ τῶν γλωσσῶν: Λατινικῆς καὶ Γαλλικῆς. Τρίτη δὲ κλάσις ἡ ἀνωτάτη, ἐν ᾗ περαιοῦνται αἱ σπουδαὶ, δέχεται τοὺς τελειοδιδάκτους τῆς δευτέρας κλάσεως, ἔνθα οὗτοι, δεχόμενοι τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον, σπουδάζουσιν ἐπὶ ἐξαετίαν τὰ ὑψηλὰ μαθήματα, μανθάνουσι τὴν Ἑλληνικὴν, τὰς Ἀνατολικὰς γλώσσας καὶ πρὸ πάντων τὴν θεολογίαν καὶ φιλοσοφίαν ὑπὸ τὴν καθηγεσίαν ἐξόχως πεπαιδευμένων Πατέρων καὶ μελῶν τῆς Ἀκαδημίας. Ἐνταῦθα ἀποπερατοῦνται αἱ σπουδαὶ, διαρκοῦσαι 10 ἔτη ἐν ἑπταώρῳ τακτικῇ ἡμερησίᾳ ἐργασίᾳ. Ἑπομένως οἱ τελειοποιούμενοι χειροτονοῦνται μοναχοὶ, λαμβάνοντες καὶ τὸν τίτλον Πατρὸς, καὶ ἀφιεροῦντες τὸν βίον αὐτῶν ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς κοινότητος καὶ κατὰ συνέπειαν τοῦ ἔθνους. Ὑπάρχει δὲ καί τις ἐκκλησιαστικὸς τίτλος, ὁ τοῦ Βαρταβιεδ δόκτωρος, τίτλος ἀπονεμόμενος πρὸς τοὺς κατ' ἐξοχὴν εὐδοκιμήσαντας εἰς τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας, τὴν ἱκανότητα, καὶ τὴν ἀρετὴν Πατέρας, καὶ πρὸ πάντων, εἰς τοὺς προσδιοριζομένους ἱεραποστόλους, οἷς καὶ μετὰ μεγάλης παρατάξεως δίδοται. Ὅσον δὲ διὰ τὰ οἰκήματα, ἕκαστος τῶν τῆς μονῆς εἴτε μοναχὸς, εἴτε δόκιμος, εἴτε σπουδαστὴς, κατοικεῖ ἰδιαίτερον δωμάτιον ἐν συνοικίᾳ, ἐν ᾗ ἀναλόγως τῆς τάξεως καὶ ἡλικίας ἀνήκει· οὕτως ὑπάρχουσι συνοικία τῶν γερόντων, συνοικία τῶν νέων Πατέρων, συνοικία τῶν δοκίμων, συνοικία τῶν παίδων καὶ οὕτω καθεξῆς· ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀββᾶς κατοικεῖ τρία κελλία συνηνωμένα καὶ μετριοφρόνως κεκοσμημένα. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἡμερησίων διαχύσεων ὑπάρχουσι καὶ ὡρισμέναι ἡμέραι, καθ' ἃς οἱ μαθηταὶ ἀναπαύονται πορευόμενοι εἴτε εἰς Ἐνετίαν, εἴτε εἰς τὴν Αἴδω, τὴν μείζονα τῶν γειτόνων νήσων. Περιπλέον μετὰ τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις καὶ τῶν τριῶν κλάσεων, μέρος τῆς κοινότητος κατὰ τὸν ἰούνιον, τὸ δ' ἐπίλοιπον κατὰ τὸν σεπτέμβριον, διέρχεται πέντε ἑβδομάδας εἰς Φιέσσον παρὰ τῇ Παδούῃ.

Ι. Π. ΒΑΤΣΙΔΗΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΛΓΕΡΙΑΣ.

Α.

Ὀλίγαι ὧραι παρῆλθον, ἀγαπητέ μοι Εὐτύχιε, ἀφ' ὅτου ἀφῆκα τὴν κατοικίαν μου· ἀλλ' ἵππευον βραδέως, ἀποφεύγων τὰς πεπατημένας ὁδοὺς, ἀναβαίνων τραχείας ἀνηφόρους, ἐπανερχόμενος ἐνίοτε ἐπὶ τῶν βημάτων μου, ὅπως ἀκολουθήσω τὰς ἀλλοπροσάλλους περιστροφὰς μικροῦ ῥύακος, καὶ ἀπολαύσω τῆς σκιᾶς μεγάλων δρυῶν, ἐρωτῶν συγχρόνως ἐμαυτὸν ποῦ ἔμελλον νὰ ζητήσω ἄσυλον πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Ἀνεχώρησα ἄνευ προμεμελετημένου σχεδίου. Λίαν τεταραγμένος εἰς ἐρημίαν, σειομένην ὅλην ἐκ τῶν θορύβων τοῦ ἔρωτος, ἐδοκίμαζον ἀπουσίαν, τὴν ὁποίαν ἐπεθύμουν ἐπ' ἀόριστον νὰ παρατείνω. Ἵνα δὲ κάλλιον ἀποφύγω τὴν ταραχήν μου, ἀπηρνούμην τὰς θλίψεις μου ἀνακράζων:

— Ὁ ἔρως εἶναι παλμὸς, ἡ φιλία ἀπάτη· πρέπει νὰ καταθάψω τὰς ἐσβεσμένας λαμπάδας τῆς λατρείας, τὴν ὁποίαν τοῖς ἔταξα.

Ἡ σιγὴ τῆς ἐρήμου μόνη ἀπεκρίθη εἰς τοῦτο τὸ παράπονόν μου. Ἐδοκίμαζον παράδοξόν τινα συγκίνησιν, ἀκούων τὴν φωνήν μου χανομένην ἐν τῷ κενῷ. Πρὸς τὸ μέρος τοῦτο, τὸ ἔδαφος ἦτο ξηρὸν καὶ βουνῶδες, καὶ διὰ τοῦτο ἔπρεπεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ὑπερπηδῶ ὀγκώδη λίθον ἢ νὰ στρέψω λόφον τινά.

Ἡ μόνη βατὴ διὰ τὸν ἱππέα ὁδὸς βαθμηδὸν ἐστενοῦτο καὶ ἐφαίνετο καταλήγουσα εἰς ἀποτόμους βράχους, ὑπὸ τῶν ὁποίων πανταχόθεν περιεστοιχίζετο. Εἰς τὴν στενὴν ταύτην κλεισώριαν ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας ἠκόντιζε τὰς θερμὰς ἀκτῖνάς του, τὰς ὁποίας ἀντενάκλα ἡ λευκότης τῶν βράχων. Δὲν ἐμερίμνων νὰ κρατήσω τὸν ἵππον μου· τόσον βραδέως μάλιστα ἔβαινεν οὗτος, ὥστε διενοούμην νὰ στρέψω πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅτε αἴφνης ἤρχισε νὰ τρέχῃ, ὑπερπηδήσας μετὰ ταχύτητος βράχον, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ἐκρύπτετο λειμὼν καταπράσινος, καὶ κατάφυτος ἀπὸ ἐλαίας, τῶν ὁποίων τὸ σκιερὸν φύλλωμα κατέλημγεν ἐπὶ τοῦ γειτνιάζοντος βουνοῦ, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς πρόποδας ἐκελάρυζεν ἐπὶ τῶν χόρτων μικρὸν ῥυάκιον· ἡ καταφανὴς αὕτη μεταβολὴ ἦτο μαγεία τῆς φύσεως. Ἀφίππευσα μὲ τὴν ἀπόφασιν ν' ἀναπαυθῶ ὀλίγον παρὰ τὴν ἄκραν τοῦ διαυγοῦς τούτου ὕδατος, τοῦ ὁποίου τὸν δρόμον ἐκώλυον πολλαχοῦ τῆς κοίτης του οἱ λίθοι.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἔμεινα βεβυθισμένος εἰς τὰς μελαγχολικὰς σκέψεις μου. Ὁ ἄνθρωπος μοὶ ἐφάνη τόσῳ μικρὸς, ὅσῳ μεγάλη ἦτο ἡ φύσις. Ἡ ἐγκαταλελειμένη ἐκείνη γωνία τῆς γῆς, αἱ ἄγριαι ἐκεῖναι ἐλαῖαι, ὁ διαυγὴς ἐκεῖνος ῥυαξ, ἡ πλησίον ἐρήμου φάραγγος ὅασις ἐκείνη μοὶ ἐδίδον δωρεὰν ὅ,τι τὰ πλήθη δὲν κατορθοῦσι πάντοτε νὰ προμηθεύσουν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθρώπων — τὸ φάρμακον πλησίον τοῦ πόνου.

Ὑπόκωφός τις βοὴ ὡς κλονιτμὸς ὑποχθόνιος ἐξῆλθεν αἴφνης ἀπὸ τὰ πλευρὰ τοῦ βουνοῦ. Ὁ ἵππος μου τρομάξας ἀνωρθώθη, ἀλλὰ σχεδὸν παρευθὺς ἐπανέπεσεν εἰς τοὺς πόδας του. Ὁ θόρυβος εἶχε παύσει, καὶ ἠκούοντο μόνον διὰ μέσου τῶν φύλλων τοῦ ζεφύρου οἱ συριγμοί. Ἔδεσα τὸν ἵππον μου εἰς τὸν κορμὸν μικρᾶς ἐλαίας, καὶ λαβὼν τὸ ῥεβόλβερ μου, ἀφοῦ παρετήρησα ὅτι εἶχον καὶ τὸ ὀξὺ ἐγχειρίδιόν μου εἰς τὴν ζώνην, εἰσῆλθον εἰς τοὺς ἐμποδίζοντας τὴν προσπέλασιν τοῦ βουνοῦ θάμνους, ὅπως ἀναβῶ ἐντελῶς, καὶ ἑπομένως τὸ ἐξετάσω καὶ ἴδω ποῦ εὑρίσκομαι. Κατώρθωσα δὲ εὐκόλως ν' ἀναβῶ εἰς τὴν κορυφὴν μικροῦ ὑψώματος, ὅπερ ἦτο ῥίζα γιγαντώδους ὄρους, ἐσχηματισμένου ἀπὸ μεγάλους ὄγκους ὑπερκειμένων βράχων, τῶν ὁποίων αἱ ἄβατοι γωνίαι πανταχόθεν ἐφαίνοντο.

Ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὀροπεδίου, εἰς ὃ εὑρισκόμην, τὰ σπλάγχνα τοῦ γίγαντος ἦσαν ἐσχισμένα καὶ ἠμιανοιγμένα εἰς σχῆμα σπηλαίου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλάμβανεν ἀρχὴν ταχεῖά τις ὁδὸς, φέρουσα εἰς ἀκαλλιέργητον κοιλάδα, ὅπου εἶρπεν ὁ χαμηλὸς φοίνιξ, καὶ ὄπισθεν τῆς ὁποίας ἐξετείνοντο χλοανθεῖς καὶ εὔφοροι λόφοι. Ἐνόμισα ὅτι εἶδον ἐν τῇ πηλώδει τοῦ σπηλαίου γῇ λίθους τινὰς, λάμποντας ὡς πολύτιμα μέταλλα. Ἐπροχώρησα καὶ ἔκυψα ἵνα τοὺς παρατηρήσω. Βοηθείᾳ δὲ τοῦ ἐγχειριδίου μου ἀπέσπασα τεμάχιά τινα πυρίτου καὶ μαγνήτου λίθου, καὶ ἡτοιμαζόμην ν' ἀνασκάψω ἀκόμη, ὅτε θόρυβος, ὅμοιος μὲ μεμακρυσμένην βροντὴν, μ' ἐξέπληξε καὶ ἐσταμάτησα· πεπνιγμένος δὲ μυκηθμὸς ἀπήντησεν ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου. Ὠπισθοχώρησα κατάπληκτος ἐξ αὐτομάτου φρίκης· οὐδ' ἐπρόφθασα δὲ νὰ μάθω τὴν αἰτίαν. Τρομερὸς ὠρυγμὸς ἀντήχησεν εἰς τὸ ὄρος, καὶ λέων μεγαλοπρεπὴς ἐφάνη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τῆς ἀγούσης εἰς τὸ σπήλαιον.

Νὰ τὸν σημαδεύσω, νὰ τὸν κτυπήσω, νὰ τὸν ἴδω πίπτοντα καὶ ἐγειρόμενον, ἕτοιμον νὰ ὁρμήσῃ κατ' ἐμοῦ, ταῦτα πάντα διήρκεσαν μίαν μόνην ἀπὸ τὰς ὀλίγας ἐκείνας στιγμὰς, αἵτινες ὁλόκληρον τὴν ζωὴν συγκεντρόνουσιν. Ἀλλ' ἡ βολή μου ἀπέτυχε καὶ μ' ἐπερίμενεν ἀφεύκτως ὁ θάνατος, ὅτε νέα λάμψις κατεκεραύνωσε τὴν αὐτὴν στιγμὴν τὸν λέοντα.

Ὁ ἐλθὼν εἰς σωτηρίαν μου ἐφάνη ὄπισθεν τοῦ καταπονηθέντος ζώου. Ἐφόρει βουρνούζιον ὡς ἰθαγενὴς, καὶ ἐν τούτοις μοὶ ἐλάλησεν εἰς καθαρωτάτην Γαλλικὴν προφορὰν, ἐξ ἧς ἀνετριχίασα:

— Φύγε, καὶ φύγε ταχέως. Ὁ λέων δὲν εἶναι μόνος· καὶ ἡ λέαινα, ἡ σύντροφός του, τὸν παρακολουθεῖ.

Ὑπήκουσα χωρὶς νὰ σταματήσω εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς, ἥτις ἐξύπνιζεν ἐν ἐμοὶ νέαν συγκίνησιν εἰς ἐπίμετρον τῶν τόσων μου ἄλλων. Ὀλίγον δὲ περαιτέρω ἔμεινα ἐπτοημένος ἀπὸ σπινθηροβόλον ὀφθαλμὸν, ὅστις ἀνέδυε μεταξὺ δύο βράχων. Ἡ λέαινα ὥρμησεν ὅπως ὑπερπηδήσῃ αὐτοὺς μὲ ἅλμα ταχὺ, καὶ διαβᾶσα πρὸ ἐμοῦ, χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὴν παρουσίαν μου. Ἕτερος δὲ ἐχθρὸς ἐφάνη ἀπέναντι αὐτῆς. Ὁ φορῶν τὸ βουρνούζιον ξένος ἤγγιζε σχεδὸν τὴν κεφαλήν της διὰ τοῦ τουφεκίου του. Τὸ θηρίον ἔκυψεν, ὡς συνειθίζει, πρὶν ἢ ἐκ νέου πηδήσῃ· τὸ τουφέκιον ἐκρότησε, καὶ ὁ ξένος καὶ τὸ θηρίον ἐκοιλίσθησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐν τρομερᾷ συμπλοκῇ, ἐξ ἧς δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω τὸ ἐκ τῆς τριχὸς τῆς καμήλου βουρνούζιον τοῦ ξένου ἀπὸ τὸ ξανθότριχον δέρμα τῆς λεαίνης. Ἐπλησίασα ἀσθμαίνων καὶ κρατῶν ὑψωμένον τὸ ἐγχειρίδιον. Πρὶν δὲ κτυπήσω, ἡ λέαινα καὶ ὁ κυνηγὸς ἀποχωρισθέντες ἐξηπλώθησαν εἰς τὸ αἷμά των.

Μετὰ χειρὸς τρεμούσης ἀπεχώρισα παρευθὺς τὰς πτυχὰς τοῦ βουρνουζίου τοῦ σωτῆρός μου. Ὑπὸ τὸ ἔνδυμα τοῦτο ἔκρυπτεν, ὡς ἐμάντευσα, Γάλλου στολήν. Σταγόνες αἵματος ἔβαφον τὸν χιτῶνά του· ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν ἀνεκάλυψα ἢ ἐλαφρὸν τραῦμα ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου αὐτοῦ· διότι τὸ πάχος τοῦ διπλοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ τὸν εἶχε προφυλάξει ἀπὸ τοὺς θανατηφόρους ὄνυχας τῆς λεαίνης, οὔσης ἤδη ἐξησθενημένης ἐκ τῆς σφαίρας, ἣν ἔλαβεν εἰς τὴν κεφαλήν.

Ἐν ᾧ ἀπέδενον τὸ τραῦμα τοῦτο μετ' ἀδελφικῆς μερίμνης, ὁ φίλος μου Μαυρίκιος καὶ ὁ ὑπηρέτης μου Ἰωάννης, ἀναζητοῦντές με ἔφθασαν ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου.

Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς σκηνῆς ταύτης ὁ Μαυρίκιος ἐξέβαλε κραυγὴν, ἐξ ἧς ὁ τραυματίας ἤνοιξε σχεδὸν τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐστράφην πρὸς αὐτὸν, ἀφ' οὗ ἐτελείωσα τὸ ἔργον μου.

— Ἰδοὺ, τῷ εἶπον, ὁ Ἀλφρέδος δὲ Πρελάν· σοὶ τὸν ἐμπιστεύομαι.

Ἔπειτα ἡτοιμάσθην νὰ καταβῶ.

Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθην, ὁ Ἀλφρέδος, ὡς ἔμαθον βραδύτερον, ἀνηγέρθη ἀφ' ἑαυτοῦ.

— Εἶσαι μάρτυς, εἶπε πρὸς τὸν Μαυρίκιον, ὅτι τὸν ἀπήλλαξα καὶ αὐτῆς τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ, καὶ ὅτι ἐνόμισεν ὅτι μὲ ἀφῆκε λειποθυμήσαντα.

Ὁ Μαυρίκιος ἠτοιμάζετο νὰ τὸν ζητήσῃ ἐξηγήσεις, ὅτε αἴφνης τὸν εἶδεν ἀνορθωθέντα καὶ εἰπόντα πρὸς αὐτόν:

— Ἄκουσον, ἄκουσον· οἱ Ἄραβες εἶναι ἐκεῖ· τὸν ἀναρπάζουσι· τετέλεσται·

Β'.

Μὴ καταδικάσῃς με, ἀγαπητέ μοι Εὐτύχιε. Ὑπέφερα, ἠγάπησα, ἐμίσησα τὸν πολιτισμὸν, καὶ ἠσπάσθην τὰ ἄγρια ἤθη. Ἐγεύθην τὸν ἄζυμον ἄρτον τῆς σκηνῆς, περιβεβλημένος τὸ βουρνούζιόν μου, ὡς ἄλλος πατριάρχης τῶν ἀρχαίων καιρῶν. Ἐκάθησα εἰς τὸ κατώφλιον τῶν πρώτων αἰώνων μετὰ τοῦ νομαδικοῦ καὶ στασίμου συγχρόνως τούτου λαοῦ, ὃν ἀποκαλοῦσι λαὸν Ἀραβικόν, ἀλλ' εἶμαι πάντοτε ἀδελφός σου.

Λέγεις ὅτι σιωπῶ ἀπὸ πολλοῦ; Ὦ! οὐδαμῶς τόσον πολὺ, ὅσον αἱ ὧραι, τὰ λεπτὰ, τὰ δευτερόλεπτα, ἅτινα ἓν πρὸς ἓν ἔπεσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου ὡς αἰῶνες θλίψεως. Ὁ χρόνος, ἀδελφέ μου, μετρεῖται κατὰ τὸ μῆκος τοῦ νήματος, τὸ ὁποῖον ἐκτιλείσσεται ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν. Οἱ δύο οὗτοι μῆνες μοὶ ἔφεραν νέα καθήκοντα, μίαν ἀλλαγὴν βίου, καὶ δύο ἔρωτας, ἔρωτας ζῶντας, ἀλληλομαχοῦντας καὶ ἀλλάσσοντας ἀμοιβαίως ἐν τῇ αὐτῇ καρδίᾳ.

Ἤλπισα ὅτι ἡ φιλία τοῦ Μαυρικίου ἤθελε μὲ καθησυχάσει περὶ τοῦ παρελθόντος, σβεννύουσα τὴν εἰσέτι καίουσαν ἐκείνην σποδὸν, τῆς ὁποίας ἡ θερμότης μὲ κατηνάλισκε, χωρὶς νὰ μὲ καταστρέψῃ· νεκρὸς εἰς τὴν εὐτυχίαν, εἰς τὸν κόσμον, εἰς ἐμαυτὸν σχεδὸν ἕνεκα φρικώδους ἀθυμίας, ἐπεθύμουν ν' ἀναζήσω διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀδόλου εὐωδίας τῆς φιλίας· ἤθελον, ἐν τῇ ἀγνώστῳ ἐκείνῃ γωνίᾳ τῆς γῆς, ν' ἀπολαύσω χαρᾶς τινος, δι' ἣν νὰ μὲ ἐζηλοτύπει καὶ ὁ πλέον φιλήδονος· ἀλλὰ, τὸ εἶχον εἰπεῖ, ἐζήτουν τὰ ἀδύνατα.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπείσθην περὶ τούτου, διῆλθον φρικώδη ἑσπέραν. Ὁ καιρὸς ἦτο βαρὺς καὶ θυελλώδης· σημεῖά τινα πορφύρας ἔτρεχον πρὸς δυσμὰς μεταξὺ μελανῶν νεφῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἄκρα ἐλούετο εἰς τὰς ἐρυθρὰς λάμψεις τοῦ πυρακτώδους οὐρανοῦ. Οἱ πεπυκνωμένοι σωροὶ των ἐπεξετείνοντο συσσωματούμενοι. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐφηπλοῦντο ἐπὶ τοῦ κυανοῦ ὁρίζοντος, αἱ χρυσοειδεῖς γραμμαὶ των ἐλάμβανον χρώματα ὑποπράσινα. Ὁ ἥλιος ἔδυσεν εἰς θάλασσαν αἱματώδη, καὶ ὅτε τὸ τελευταῖον πράσινον, χρυσοειδὲς πορφυροῦν καὶ ὑπόφαιον χρῶμα ἐξηλείφθη, ὅτε ἔπαυσε πλέον ἡ τελευταία ἐπὶ τῶν νεφῶν ἀνταν̀άκλασις, ἐξέλειπε πλέον πᾶσα λάμψις, καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ συνεσκοτίσθησαν. Εἰς τὰ κλίματα ταῦτα, ὅπου ἡ νὺξ δὲν εἶναι ἢ ἀσθενὲς τῆς ἡμέρας ἀπαύγασμα, ὁ οὐρανὸς συνήθως μένει κυανοειδής· ἀλλ' ὅτε ἡ καταιγὶς συσσωρεύει καὶ διώκει τῆς ἀτμοσφαίρας τοὺς ἀτμοὺς, ἡ νὺξ τότε χύνεται ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς οἱ τύραννοι τοῦ ἀέρος ἐπὶ τοῦ θύματός των.

Ἐπερίμενον ἀνυπομόνως τὴν μεταξὺ τῆς τάξεως καὶ τοῦ χάους προμηνυομένην πάλην. Καὶ ἂν δὲ ἔμελλον νὰ προσβληθῶ καὶ νὰ κατασυντριφθῶ ὑπὸ τῆς τρικυμίας, ἠσθανόμην ὅτι αἱ πηγαὶ τῆς ζωῆς δὲν ἤθελον στειρεύσει ἐν ἐμοὶ βαθύτερον.

Ἐπέβαλα σιωπὴν εἰς τὴν ἀδυναμίαν μου· ἀνεχώρησα, ὡς ἀναχωρεῖ τις, ὅστις δὲν γνωρίζει ποῦ πηγαίνει, μήτε τίνα ἡμέραν θὰ σὲ ἴδῃ ἐπανερχόμενον, καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου προσέκρουσα τὸν θάνατον, καὶ ἐπανεῦρον — τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει; — τὸν Ἀλφρέδον.

Εἰς τὸν Ἀλφρέδον ὀφείλω τὴν ζωήν. Ἀναμφιβόλως, δὲν εἶναι ὅτι ἕνεκα τούτου τὸν ἀγαπῶ εἰσέτι· ἀλλὰ διότι ἡ ἀνάμνησίς του ἠγρύπνει ἐν ἐμοί. . .

Καταβαίνων ἐκ τοῦ βουνοῦ, ὅπου ἀφῆκα τὸν Ἀλφρέδον τετραυματισμένον ἐλαφρῶς ἀλλ' εἰς χεῖρας φίλου, ἤκουσα κραυγήν. . Ἦτο ἡ φωνὴ ἐκείνου, κράζοντος ἀπελπιστικῶς. Ἔμελλον δὲ νὰ ἐπαναβῶ, νὰ τῷ ἀνοίξω τὰς ἀγκάλας μου, ἵνα μή ποτε πλέον τὰς κλείσω, ὅτε μὲ συνέλαβον τέσσαρες Ἄραβες, τῶν ὁποίων ὁ εἷς μὲ ἠρώτησεν εἰς διάλεκτον ἀνάμικτον Γαλλικῆς, Ἱσπανικῆς καὶ Ἀραβικῆς, ποῦ ἐπήγαινον καὶ πόθεν ἠρχόμην. Ἡ ἐρώτησις αὕτη μοὶ ἐφάνη ἐχθρικὴ, καὶ ἀπήντησα ἁπλῶς ἀλλ' εὐτόλμως, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐπολέμησα μὲ δύο λέοντας, καὶ ὅτι ἂν ἤθελον νὰ μὲ δεχθῶσιν ὡς ξένον αὐτῶν, ἤμην ἕτοιμος νὰ τοῖς ἀκολουθήσω ὅπως ἀναπαυθῶ εἰς τὰς σκηνάς των.

Μόλις ἐτελείωσα τὰς λέξεις ταύτας, καὶ μὲ περιεκύκλωσαν ἐρωτῶντές με ἐπανειλημμένως. Ἀλλ' ἡ γλῶσσα, εἰς ἣν μοὶ ἐλάλουν, μοὶ καθίστα δυσνοήτους τὰς πλείστας τούτων τῶν ἐρωτήσεων. Τέλος ἐνόησα ὅτι ἦλθον νὰ ἐνεδρεύσωσι καὶ μάθωσι τὰς συνηθείας τοῦ λέοντος. Ὁ βασιλεὺς οὗτος τῶν ζώων ἔκαμνεν ἀπό τινος τρομερὰν θραῦσιν εἰς τὴν φυλὴν αὐτῶν, καὶ φονεύσας αὐτὸν, τοῖς ἔκαμνον σημαντικὴν ἐκδούλευσιν. Μοὶ εἶπον δὲ ἐπίσης ὅτι ἐκ τοῦ μεγάλου φόβου, τὸν ὁποῖον ὁ ὀχλητὴς οὗτος ἄρχων προαφῆρει ἐπὶ τῶν ποιμνίων αὐτῶν, ὑπέθεσαν ὅτι διέτρεφε τὴν οἰκογένειάν του.

Ὅτε δὲ ἐβεβαιώθησαν ὅτι καὶ ἡ λέαινα ἐφονεύθη ἐπίσης, ἡ χαρά των ὑπῆρξεν ἀληθὴς παραφροσύνη, καὶ λατρεία ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτῶν πρὸς με, ὅστις τόσον νέος εἰσέτι ἔπραξα τὸ ἀξιοθαύμαστον τοῦτο ἀνδραγάθημα. Ὅπως ἐννοήσῃς καλῶς τοῦτο, ἀγαπητέ μοι Εὐτύχιε, ἀνάγκη νὰ μάθῃς ὅτι ἡ παρουσία μιᾶς οἰκογενείας λέοντος εἰς τὰ πέριξ Ἀραβικῆς τινος κώμης, προξενεῖ ζημίαν ἀνωτέραν τῶν διακοσίων

φράγκων κατὰ πᾶσαν ἡμέραν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ὑποτελεῖς, οὓς ἤθελεν ἐκλέξει.

Ἐπέτρεψα εἰς ἐμαυτὸν νὰ λάβω ὅλον τὸ μέρος τῆς δόξης τοῦ Ἀλφρέδου, βέβαιος ὢν ὅτι ἤθελε μοὶ παραχωρήσει αὐτό. Καὶ ἔπειτα εἶχον ἀνάγκην ἵνα οἱ Ἄραβες πιστεύσωσιν ἐντελῶς εἰς τὸν ἡρωϊσμόν μου, ὅπως εὑρεθῶ ἐν ἀσφαλείᾳ μεταξὺ αὐτῶν. Ὅτε δὲ οἱ νέοι φίλοι μου μοὶ ἐζήτησαν νὰ τοὺς συνοδεύσω εἰς ἀνερεύνησιν τοῦ ἄντρου τῶν λεόντων, ἔφριξα ἀναλογισθεὶς ὅτι, ἐὰν ὤφειλον νὰ ἐπανίδω τὸν Ἀλφρέδον, δὲν ἤθελον εἶσθαι κύριος ἐμαυτοῦ. Πρῶτος ἔφθασα ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου. Ἦτο ἔρημον, καὶ τὰ πτώματα τῶν δύο λεόντων ἐβεβαίουν τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου.

Ἦτο ἐπάναγκες. Κατενόησα τοῦτο εἰς τὴν ἐκ νέου ἐκδηλωθεῖσαν παραφορὰν τῆς χαρᾶς αὐτῶν. Ἤδη δὲ ἡ τελευταία δυσπιστία ἐξέλιπεν. Εἷς τῶν Ἀράβων, ὁ νεώτερος καὶ ὡραιότερος — μικρὰ ἀξία! διότι πάντες ἦσαν δυσειδεῖς καὶ κατάμαυροι — προελθών:

— Ἀπὸ τοῦ νῦν, εἶπεν, εἶσαι ὁ ξένος καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Β ὲ ν Ἀ β δ α λ ά χ. Ὁ πατήρ μου Ἀβδαλὰχ θὰ σὲ ὑποδεχθῇ ὡς υἱόν του.

Ἐν ᾧ οὕτως ἐλάλει, τὸ βλέμμα του προσηλοῦτο ἐπὶ τοῦ ῥ ε β ό λ β ε ρ μου. Ἐγνώριζον πόσον οἱ Ἄραβες ἀγαπῶσι τὰ τῆς πολυτελείας ὅπλα καὶ τὸ προσέφερα εἰς αὐτόν. Μοὶ ἀπεκρίθη δὲ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι εὐτυχὴς, ἂν ἀντήλλασσον αὐτὸ πρὸς τὸ τουφέκιόν του. Ἐδέχθην τὸ βαρὺ καὶ στερεὸν τουφέκιόν του, τὸ ὁποῖον ὀλίγον μὲ ἤρεσκε, καὶ ἀπέκτησα ἕνα ν α ϋ ὰ, ἤτοι φίλον ἀφωσιωμένον. Οἱ Ἄραβες ἔλαβον τὰς σκύμνους τῶν λεόντων, οὓς εὗρον ἐν τῷ βάθει τοῦ σπηλαίου, ἐγὼ δὲ ἔλαβον τὸν ἵππον μου, καὶ ἠκολουθήσαμεν τὸν παρὰ τὸ βουνὸν λειμῶνα, ὅστις συνῆπτε, ὡς καὶ τὸ ῥυάκιον, τοὺς ἐκ τοῦ ὀροπεδίου φαινομένους λόφους. Ἐκεῖ τὸ ῥεῖθρον ἐπλατύνετο, λαμβάνον σχῆμα δεξαμενῆς, περὶ τῆς ὁποίας εἶδον πρώτην τότε φορὰν φοίνικας καὶ γυναῖκας, μὴ δυσκολευομένας νὰ ἔχωσι τὸ πρόσωπον ἀνοικτόν.

Ἡ κώμη ἔκειτο ὀλίγον περαιτέρω κατά τινα τοῦ ἐδάφους κάμπην, προφυλασσομένην κατὰ τοῦ ἀνέμου τῆς ἐρήμου ὑπὸ κλιτύος, περιεστοιχισμένης ὑπὸ πυκνῶν θάμνων καὶ φραγκοσυκιῶν (cactus), οὐδὲ ἠδύνατό τις νὰ ἐκλέξῃ καταλληλότερον μέρος διὰ σκηνοπηγίαν. Ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τῆς δεξαμενῆς ὄχθης, τὸ βλέμμα ἐξετείνετο μακρὰν ἐπὶ πεδιάδος κεκαλυμμένης ὑπὸ ἀκμάζοντος σίτου. Σημειωτέον δὲ ὅτι οἱ Ἄραβες δὲν μετοικοῦσι κατὰ τὰς ἰδίας ὀρέξεις, ἀλλὰ ἢ κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἢ τὰς τῶν ποιμνίων αὐτῶν ἀνάγκας. Περιμένουσι δὲ τοὐλάχιστον τὸ τέλος τοῦ θερισμοῦ ὅπως μεταφέρωσι τὰς σκηνάς των. Ἐσκεπτόμην ἤδη σπουδαίως περὶ τοῦ πῶς θὰ ζήσω μετ' αὐτῶν μέχρι τότε.

Μὲ ὑπεδέχθησαν μὲ τὴν ἀφελῆ καὶ ἐγκάρδιον φιλοφροσύνην ἐκείνην, ἣν δύναταί τις νὰ προσδοκᾷ παρ' αὐτῶν. Ὁ Ἀβδαλὰχ πρὸ πάντων, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀϊσσᾶ-βὲν Ἀβδαλὰχ, τοῦ νέου φίλου μου, ὑπῆρξε προσηνέστατος. Μοὶ παρέθηκαν τὸ δ ι φ φ ὰ, ἤτοι δεῖπνον, συνιστάμενον εἰς κ ο υ σ κ ο υ σ ο ύ, ἐσκεπασμένον ἀπὸ τεμάχιον προβάτου, καὶ ὠὰ βραστὰ, καὶ συνοδευόμενον μὲ γαλέττας, φοίνικας καὶ καφέν. Μοὶ παρεχώρησαν δὲ ἀμέσως μίαν σκηνὴν, λησμονήσαντες πᾶσαν φειδωλίαν, ἥτις ἐν τῇ φιλοξενίᾳ τῶν Ἀράβων ἐκδηλοῦται ἀπὸ φυλῆς εἰς φυλὴν καὶ συνεχῶς ἐκ πιστοῦ εἰς πιστὸν, καὶ ἐνθυμούμενοι μόνον τὴν ὁποίαν τοῖς ἔκαμα εὐεργεσίαν.

Ἐν τούτοις, ἔκρινα πρέπον νὰ μὴ ἐξαντλήσω τὰ γενναῖα ταῦτα φρονήματα αὐτῶν. Εὐθὺς τὴν ἐπαύριον ἐδήλωσα τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασίν μου τοῦ νὰ φροντίζω ὁ ἴδιος περὶ τῶν ἀναγκῶν μου, πληρόνων πᾶν ὅ,τι ἤθελε μοὶ χρειασθῆ. Οὕτω δὲ ἐκφρασθεὶς καὶ πράξας, εἶδον παρευθὺς ὑπὸ τὰς διαταγάς μου ὅλην τὴν κώμην, ἀπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ Ἀβδαλὰχ μέχρι τοῦ ἐσχάτου ῥακενδύτου, καὶ ἠρίθμουν τόσους ὑπερασπιστὰς, ὅσους καὶ κατοίκους· διότι ἕκαστος ἐφοβεῖτο μὴ ἴδῃ χανομένην μετ' ἐμοῦ τὴν πηγὴν τῶν δώρων, τὰ ὁποῖα τοῖς ἐπεδαψίλευον. Ὁ πιστός μου Ἰωάννης φροντίζει νὰ διατηρῇ πάντοτε τὴν πηγὴν ταύτην, ὁσάκις ἐγὼ μετημφιεσμένος μὲ πλατὺ βουρνούζιον μεταβαίνω εἰς τὴν γειτονικὴν πόλιν.

Ἄλλως δὲ, ἐκτὸς μικρῶν τροποποιήσεων, συνεμορφώθην μὲ τὸν βίον καὶ τὰς ἕξεις τῶν ἰθαγενῶν. Καθήμενος ῥαθύμως ἐπὶ χονδρῶν ταπήτων, θαυμάζω μεγαλοπρεπῶς τὰς ταλαιπώρους γυναῖκας, φορτωμένας βαρέα δοάγματα στάχυων, τὰς ὁποίας κόπτουσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, ἐν ᾧ οἱ σύζυγοι αὐτῶν κάμνουσιν, ὡς ἐγὼ, τὸ λεγόμενον κ ι έ φ ι. Ἐν δὲ τῇ θέᾳ τῶν ἐξευτελισμένων τούτων πλασμάτων, τὰ ὁποῖα προτιμῶσι τοὺς μόχθους, τοὺς ἔρωτας, τὰ ᾄσματα τῶν ποιητῶν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν λατρευτῶν αὐτῶν, προτιμῶσι, λέγω, πάντα ταῦτα ἀπὸ τὰς χρυσᾶς ἁλύσεις τῆς Εὐρωπαίας γυναικὸς, ἐλογίσθην πάντοτε εὐτυχὴς, ὅτι εἰς οὐδεμίαν κατηγορίαν δούλων ἀνήκω.

(Ἕπεται τὸ τέλος).

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

εἰς τὰ Ῥωσσο-Σινικὰ μεθόρια καὶ εἰς τὰς Στέππας τῆς κεντρικῆς Ἀσίας

ὑπὸ Θωμᾶ Βίτλαμ Ἄτκινσων.

(1843 — 1854).

(Συνέχεια).

Ῥαγδαία βροχὴ, πολλὰς διαρκέσασα ἡμέρας, κατέστησε δυσάρεστον τὴν πορείαν ἡμῶν, καὶ τὸν τόπον ἥκιστα ἐνδιαφέροντα· τὰ ὄρη Ταγγνοὺ ἦσαν κεκρυμμένα ὄπισθεν πυκνῆς ὁμίχλης, καὶ ἤμεθα ἠναγκασμένοι ὅπως κατακλινώμεθα ἐπὶ τοῦ καταβρόχου ἐδάφους, ἐν ᾧ τὰ ἐπιβλήματα τῶν ἡμετέρων ἵππων ἐχρησίμευον ἡμῖν ἅμα ὡς κλίνη καὶ ὡς στέγαστρον. Εὑρίσκοντο πολλάκις φρύγανά τινα τῇδε κἀκεῖσε ἐν ταῖς βάτοις, ἐξ ὧν κατεσκευάζομεν πυρὰν ὅπως ὀπτήσωμεν τὸ δεῖπνον ἡμῶν καὶ παρασκευάσωμεν τὸ τεῖ. Ἐν τούτοις, μ' ὅλους τούτους τοὺς μόχθους, οὐδεὶς ἐκ τῆς μικρᾶς μου συνοδίας ἐμεμψιμοίρησε.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἕκτης ἡμέρας, ἀφ' ὅτου ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τῆς Σαὶν-γκὶν-δαλαὶ, κατεβαίνομεν κοιλάδα τινὰ στενὴν, ἐστρωμένην διὰ δαψιλοῦς χλόης, ἧς οἱ ἵπποι ἡμῶν ὠσφραίνοντο ἡδυπαθῶς. Πολλαὶ κάμηλοι ἔβοσκον εἰς μικρὰν ἐκεῖθεν ἀπόστασιν, καὶ ὄπισθεν αὐτῶν, μικρὸν πορρωτέρω, διεκρίνοντο ὑ ο ῦ ρ τ α ι, θέαμα τὰ μάλιστα εὐάρεστον διὰ πάντας ἡμᾶς. Μακρότερον ἀνεκαλύπτοντο ἐπίσης ἵπποι, βόσκοντες εἰς κοιλάδας χλοώδεις ἐπέκεινα τῶν ὑ ο υ ρ τ ῶ ν, ὡς καὶ μέγα τι ποίμνιον προβάτων πλησίον τῶν ἵππων. Ἡ θέα αὕτη μᾶς ἔκαμε νὰ σπεύσωμεν τὸ βῆμα τῶν ἵππων ἡμῶν πρὸς τὸ ἀ ο ύ λ τῶν Χαλκᾶ. Κατὰ τὴν προσέγγισιν ἡμῶν, δύο ἄνδρες ἔφιπποι ἦλθον εἰς συνάντησίν μας, ὅπερ κατεδείκνυεν ἐκ μέρους των εἰρηνικὴν ἀποστολήν· ὅτε δ' ἐπλησίασαν, ζωηρά τις συνδιάλεξις ἔλαβε χώραν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Τουκαβδὰ, μεθ' ἣν ὁ μὲν ἐπέστρεψεν εἰς τοὺς οἰκείους του, ὁ δὲ ἔμεινε μεθ' ἡμῶν ὅπως μᾶς συνοδεύσῃ· μετ' ὀλίγον εἴδομεν τρεῖς ἄλλους Χαλκᾶ ἐρχομένους πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἔχοντας τὴν διαταγὴν νὰ μᾶς ὁδηγήσωσιν πρὸς τὸ ἀ ο ύ λ. Κατὰ τὴν ἄφιξιν ἡμῶν, ἄνθρωπός τις παρῆλιξ ἔλαβε τοὺς χαλινοὺς τοῦ ἵππου μου καὶ μ' ἐβοήθησε νὰ καταβῶ, ἔπειτα δὲ μὲ ὡδήγησεν εἰς τὴν κατοικίαν του, ἐν ᾗ εὑρίσκοντο δύο γυναῖκες καὶ τέσσαρα παιδία.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀ ο ύλ, ὅστις μὲ ὑπεδέχετο καὶ ἡτοιμάζετο νὰ μὲ ξενίσῃ προσφέρων μοι κύαθον τεῖου, ὅπερ ἦν ἀνάμικτον μετὰ γάλακτος, βουτύρου, ἅλατος καὶ ἀλεύρου, καὶ εἶχε τὸ ἐξωτερικὸν ζωμοῦ πυκνοῦ μὲν, ἀλλ' οὐχὶ δυσαρέστου. Οἱ Κοζάκοι καὶ οἱ Καλμοῦκοι ἐγένοντο παραδεκτοὶ ὅπως κοινωνήσωσι τοῦ ποτοῦ τούτου· ἐνῷ δὲ ἔπινον τὸ μερίδιόν μου, ἠδυνήθην νὰ ἐξετάσω τὸν ξενοδόχον μας. Οὗτος ἦν ἀνὴρ ὑψηλὸς καὶ ῥαδινὸς, ἔχων πεντηκοντάδα ἢ ἑξηκοντάδα περίπου ἐτῶν, μελάγχρουν φυσιογνωμίαν, τὰ ὀστᾶ τῶν παρειῶν προήκη, τοὺς ὀφθαλμοὺς μέλανας, τὴν ῥῖνα προέχουσαν καὶ ὀλίγον τὸ γένειον. Ἦν ἐνδεδυμένος μακρόν τινα μανδύαν μεταξωτὸν, χρώματος κυανομέλανος, κομβωμένον ἐπὶ τοῦ στήθους· περὶ δὲ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ ἦν προσηλωμένος δὶ ἀργυρᾶς πόρπης κεστὸς, εἰς ὃν ἐκρέμαντο μάχαιρα, χάλιξ, καὶ τεμάχιον χάλυβος, χρησιμεῦον ὡς πυρεῖον· ὁ πῖλός του, ἔχων τὸ σχῆμα περικεφαλαίας, ἦν ἐκ μαύρης μετάξης, κεκοσμημένος διὰ μαύρου μεταξοπτίλου καὶ ἔχων δύο πλατείας ἐρυθρᾶς ταινίας, κρεμαμένας ἐπὶ τῶν νώτων του. Ζεῦγος ὑποδημάτων ὑψηλοπτέρνων καὶ ἐρυθροδανοχρόων συνεπλήρουν τὸν ἱματισμὸν τοῦ ἀρχηγοῦ. Τῶν δὲ γυναικῶν, ἡ μὲν ἔφερε μανδύαν ἐκ μετάξης ἐρυθροπρασίνης, ἡ δ' ἑτέρα ἐσθῆτα ἐκ μαύρου μεταξοπτίλου, ἀμφότεραι δ' ἔφερον περὶ τὴν ὀσφὺν πλατὺν ἐρυθροῦν κεστόν. Οἱ πῖλοί των ἦσαν ὅμοιοι. Εἶχον τοὺς πλοκάμους πεπλεγμένους καὶ κυματίζοντας ἐπὶ τῶν ὤμων εἰς πλῆθος πλεξίδων, ὧν τινες ἦσαν κεκοσμημέναι διὰ κοραλλίων, κοσμημάτων, μεγάλην ἀπολαυόντων ὑπόληψιν παρὰ ταῖς μογγολικαῖς καλλοναῖς. Ἔφερον ὑποδήματα βραχύτατα, ὑψηλοτάτας ἔχοντα πτέρνας, ἐκ δέρματος ἐρυθροῦ, παρεμποδίζοντα αὐτὰς ὅπως βαδίζωσιν ἐλευθέρως. Ὡς πρὸς δὲ τὰ παιδία, δὲν ἦσαν μὲν πολυφορτωμένα ἐνδύματα, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τῆς ὄχθης βορβορώδους τέλματος, χρίσαντος αὐτοὺς δὶ ἁλοιφῆς ἐρυθρώδους ὤχρας, μεγάλην ποιούσης ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ὡς γαγάτης μέλαιναν αὐτῶν κόμην.

Αἱ ὑ ο ῦ ρ τ α ι τῶν ὁμάδων τούτων εἰσὶ κατεσκευασμέναι ὡς αἱ τῶν Κιργισίων καὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ πελημάτων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ διαίρεσις διαφέρει. Ἐπὶ τῆς ἀντικειμένης εἰς τὴν εἴσοδον πλευρᾶς κεῖται χαμηλή τις τράπεζα, ἐφ' ἧς ἀναπαύονται χαλκᾶ τινα εἴδωλα καὶ πολλὰ μικρὰ μετάλλινα ἀγγεῖα. Εἷς τινα ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουσι κόκκοι κέγχρου, εἰς ἄλλα δὲ βούτυρον, γάλα καὶ κ ο υ μ ὶ ς, ἢ γάλα ἵππου πηκτόν. Πρὸς τ' ἀριστερὰ τῆς βωμοτραπέζης ταύτης ὑπάρχουσι κιβώτια, περιέχοντα ἀργύριον, καὶ παρ' αὐτὰ εἰσι κατατεθειμένα ὁ ἀσκὸς τοῦ κ ο υ ρ μ ὶ ς, καὶ ἄλλα οἰκιακὰ σκεύη. Ἀπέναντι δ' εὑρίσκονται στοιβάδες β ο ϊ λ ὶ κ, ἢ τάπητος ἐκ πιλήματος, ἐφ' ὧν ἀναπαύεται ἡ οἰκογένεια.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἄφιξιν ἡμῶν ἐσφάγη πρόβατον, ὅπερ ἐβράζετο ἐν τῇ σιδηρᾷ χύτρᾳ τῆς γειτνιαζούσης ὑ ο ύ ρ τ η ς. Τὸ πρόβατον ἐφαίνετο ὂν τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ἕλξεως μεταξὺ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀ ο ύ λ· πρόδηλον ἦν ὅτι ἅπαντες ἠσχολοῦντο περὶ τὰς προετοιμασίας τοῦ συμποσίου. Οἱ Κοζάκοι προσεκλήθησαν ὅπως ὀπτήσωσι μέρος τοῦ προβάτου δὶ ἐμὲ, ὑποχρεωθέντες ἐπίσης ὅπως διατηρήσωσι μέρος αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ τῆς ἐπιούσης πρόγευμα. Τὸ πρόγευμα δὲν ἔλαβε χώραν ἐν τῇ ὑούρτῃ τοῦ ἀρχηγοῦ· ἀλλ' ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία ἠθροίσθησαν εἰς παρακειμένην τινὰ κατοικίαν ὅπως φάγωσι τὸ σιτευτὸν πρόβατον. Ὁ Τουκαβδὰ ἐξήγησεν εἰς τὸν ξενοδόχον μας ὅτι ἐπεθύμουν νὰ διέλθω τὴν πεδιάδα μέχρι τοῦ ποταμοῦ Τὲς, καὶ τὸν παρεκάλεσεν ὅπως μᾶς προμηθεύσωσι νέους ἵππους. Ὁ γέρων συνήνεσεν εἰς τοῦτο, ὑποσχόμενος ὅτι δύο ἄνδρες καὶ οἱ ἵπποι ἤθελον εἶσθαι ἕτοιμοι κατὰ τὴν αὐγὴν ὅπως μᾶς μεταφέρωσιν εἰς ἀ ο ύ λ τι, ὀλίγον μεμακρυσμένον τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, καὶ τὸ μόνον, ὅπερ ἠθέλαμεν ἀπαντήσει πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὴν Οὐδσὰ-νούρ· ἀμφίβολον μάλιστα ἦν ὅτι ἤθελον εὑρεθῆ καὶ ἐκεῖ Χαλκᾶ.

Ἥσυχον νύκτα διήλθομεν ἐν τῇ ὑούρτῃ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πρόγευμά τι κατὰ τὴν αὐγὴν προπαρεσκεύασαν ἡμᾶς εἰς μακρὰν πορείαν. Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἀγλαοφεγγὴς ἐπὶ τῶν Καγγασίων ὀρέων, μακρὰς προτείνων σκιὰς ἐπὶ τῶν κατωτέρων λόφων, καὶ μέχρι τῆς πεδιάδος. Ὁ Ἀραβδὰν, πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, ἔθηκεν εἰς τὴν διάθεσίν μας τέσσαρας ἄνδρας, καὶ δεκαὲξ ἵπ-

πους. Πόση ἦν ἡ ἀπόστασις, ἣν ἐμέλλομεν νὰ διατρέξωμεν; Οὐδεὶς ἐγνώριζεν. Ἀλλ' ἐφαίνετο ἀναμφίβολον ὅτι ὁ δρόμος ἡμῶν ἔμελλε νὰ ἦναι μακρός. Ἀποχαιρετῶν τὸν ξενοδόχον μου, προσέφερα αὐτῷ ἰσχυρὰν κυνηγετικὴν μάχαιραν, Ἀγγλικῆς κατασκευῆς, ἀφ' ἧς τὰ μάλιστα εὐχαριστηθεὶς, διέταξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του ὅπως μὲ ὁδηγήσωσιν ὑγιῆ καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὸ ἀ ο ὺ λ τοῦ γείτονός του.

Ἡ ὁδὸς ἡμῶν ἦν πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ, διὰ μέσου πεδιάδος κυματηρᾶς, κεκαλυμμένης ὑπὸ χλόης, ἄφθονον προμηθευσάσης εἰς τοὺς ἵππους ἡμῶν τροφήν. Καθ' ὁδὸν οἱ Χαλκᾶ ἀνεκάλυψαν ὁδὸν, ἄγουσαν εἰς τὴν πόλιν Οὐλιασσοτάϊ, εἰς ἣν διισχυρίζοντο ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ φθάσωμεν ἐντὸς 24 ὡρῶν. Ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σημαντικόν τι στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ὑπὸ τὰς διαταγὰς Σίνου ἀρχηγοῦ· ἡ περίστασις αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ ἐν ἐμοὶ τὸν πόθον τοῦ νὰ πλησιάσω εἰς αὐτήν· ἄλλως τε δὲ, καὶ οἱ ὁδηγοί μου Χαλκᾶ ἦσαν τῆς αὐτῆς γνώμης.

Διαρκούσης τῆς πρωΐας, τὰ ὄρη Ταγγνοὺ ἔμενον κεκαλυμμένα ὑπὸ νεφῶν· ἀλλ' ὅτε ὁ ἥλιος ἀνέβη, οἱ ἀτμοὶ τοῦ οὐρανοῦ διεσκεδάσθησαν καὶ μὶ ἐπέτρεψαν μεγαλοπρεποῦς ν' ἀπολαύσω θέας. Ὁρώμεναι διὰ μέσου τῆς στέππης, ἀπὸ ταύτης τῆς ἀποστάσεως, αἱ πολυάριθμοι ἀκρώρειαι ἦσαν ὡραῖαι εἰς τὴν ὄψιν· αἱ ὑπὸ τῆς χιόνος καταλευκοι αὐτῶν κορυφαὶ διεγράφοντο ἐπὶ τοῦ βαθέος κυανοῦ, καὶ παρωμοίαζον αὐτὰς πρὸς ἀργυρᾶς κεκρυσταλλωμένας βελόνας.

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐβαδίσαμεν πρὸς νότον τῶν ὀρέων τούτων, ἀφίνοντες ταῦτα πρὸς τ' ἀριστερά. Τὴν πέμπτην ἡμέραν, ἐνῷ ὁ ἥλιος κατέβαινεν ὄπισθεν τῶν κορυφῶν αὐτῶν, κύματα φωτὸς ὑποξάνθου διεχύθησαν εἰς τὸν οὐρανόν· μετ' ὀλίγον τὸ χρῶμα τοῦτο ἀντικατεστάθη ὑπ' ἄλλου κοκκυγίνου μελανομιγοῦς· νέφη ὑγιινοβαρῆ ἐξετάθησαν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων, ἐνῷ σωρεῖαι ἀκτίνων νιφαδοειδῶν ἔκειντο διεσπαρμέναι ἐπὶ χώρας ἀργυρόχρου. Ἦν σκηνὴ σπανία διὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀλλὰ κοινοτάτη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἐν ᾗ οὐδεὶς ζωγράφος παρετήρησε τὰ θαυμάσια ταῦτα ἀποτελέσματα, οὐδ' ἐθαύμασε τὸ θέλγητρον αὐτῶν.

Ἐχάραξα σχεδιογραφίαν τινὰ τοῦ θεάματος τούτου, εἶτα δ' ἠκολούθησα τὰ ἴχνη τῶν συντρόφων μου, θεωρῶν ἐν ἐκστάσει τὸν ἐνώπιόν μου ἀναπτυσσόμενον πίνακα. Πρὸς νότον, χαμηλοί τινες λόφοι, ἀμμώδους προσόψεως, διέτρεχον κατ' ἀνατολάς τε καὶ δυσμάς· ἐπέκεινα ἦν πεδιὰς ἄπειρος, ἄνευ ὁρίων, ἐν ᾗ ἅπαντες οἱ στρατοὶ τῆς Εὐρώπης ἠδύναντο νὰ παραταχθῶσιν, ὁμοιάζοντες πρὸς στιγμήν τινα ἐν μέσῳ τῆς εὐρείας ταύτης ἐρήμου· ἡ αὐτὴ, ἣν διῆλθεν ὁ Τσιγγὶς-Χάνης μετὰ τῶν ἀγρίων αὐτοῦ στιφῶν πρὸ ἑξακοσίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν. Ὡς ἐγὼ βεβαίως, τὰ στίφη ταῦτα ἐθεώρησαν τὸν ἥλιον καταβαίνοντα ὀπίσω τῶν ὀρέων, ἐπὶ τῆς πρὸς Δυσμὰς ὁδοῦ, καὶ ἐπηύξαντο ὅπως κορέσωσι δαψιλῶς τὰ αἱμοχαρῆ καὶ λῃστρικὰ αὐτῶν ἔνστικτα.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι οἱ πολυάριθμοι tumuli, οἱ διεσπαρμένοι μακρὰν εἰς τὰς ἀπεράντους ταύτας πεδιάδας, περικλείουσι τὰ ὀστᾶ τῶν λαῶν, οὓς ἐξηφάνισαν. Ἡ φύσις ἐσημείωσεν ἐκεῖ τὰ ἴχνη τοῦ καταπτητοῦ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐνῷ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ Ὄνωνος, μέχρις ἐκείνων, οἵτινες ἐχρημάτισαν τὸ θέατρον τῶν τρομερῶν αὐτοῦ ἐρημώσεων κατὰ τὴν πρὸς Δυσμὰς αὐτοῦ πορείαν. Οὐδὲν εἶχον μέσον ὅπως ἀνοίξω τινὰ τῶν κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ μου διεσπαρμένων τύμβων, καὶ μὲ μεγάλην μου θλίψιν παρῃτήθην τούτου τοῦ σκοποῦ.

Ἐν τούτοις ἡ νὺξ προύχώρει ταχέως. Ἐνῷ ἐγγραφοῦν ἀναπολῶν τὸν Τσιγγὶς-Χάνην, οἱ Κοζάκοι παρῃτήθησαν τῆς ἐλπίδος τοῦ νὰ εὕρωσι τὸ ἀ ο ὺ λ, οὗτινος τὴν παρουσίαν οὐδὲν ἀνήγγελλεν ἐν τοῖς περιχώροις. Ὅτε τοὺς εὗρον, ἐκάθηντο παρὰ τὰς ὄχθας ῥύακος, παρασκευάζοντες τὸ ἑσπερινόν των δεῖπνον. Μόλις ἐφάγομεν, καὶ ἡ νὺξ περιεκύκλωσε τὴν στέππην. Μετά τινα λεπτὰ ἀπεκοιμήθημεν.

Παρῃτήσαμεν τὸ πρωὶ τὸ σκήνωμα ἡμῶν ὅπως ἐξακολουθήσωμεν τὴν πορείαν μας πρὸς ἀναζήτησιν τῶν Χαλκᾶ· ἐβαδίζομεν ἐπὶ ἐδάφους γυμνοῦ, ἐστερημένου φυτείας, ὁτὲ μὲν ἀμμώδους, ὁτὲ δὲ πλήρους πηλοῦ, κουράζοντος τοὺς ἵππους. Αἱ ὧραι παρήρχοντο ἀλληλοδιαδόχως· τέλος τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν, πρὸς μεγίστην ἡμῶν χαρὰν, ἐφάνησαν κάμηλοι καὶ ἵπποι, διεσπαρμένοι ἐν μέσῳ μιᾶς κοιλάδος ἐγγυτάτης, ὑφ' ὧν ὁδηγηθέντες εἴδομεν τὸ ἀ ο ὺ λ.

Δύο ἄνδρες ἦλθον πρὸς ἡμᾶς ὅπως μᾶς ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀρχηγοῦ· χαιρετήσαντες δὲ ἡμᾶς διὰ βαθείας ὑποκλίσεως, ἐτέθησαν ἑκατέρωθεν τοῦ ἵππου μου, ἐπὶ σκοπῷ νὰ μὲ συνοδεύσωσιν εἰς τὰς ὑ ο ύ ρ τ α ς, κειμένας ἐπὶ μικροῦ τινος ῥύακος, ἐκβάλλοντος εἰς μικρὰν λίμνην, οὐ πόῤῥω κειμένην.

Διηυθύνθησαν πρὸς σκηνήν τινα καλλιτέρου παρὰ τὰς ἄλλας ἐξωτερικοῦ, καὶ ἀνήκουσαν τῷ ἀρχηγῷ, ὅστις περιέμενεν ἐκεῖσε τὴν ἄφιξίν μας. Ἔλαβε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου μου, μοὶ ἔδωκε τὴν χεῖρα διὰ νὰ καταβῶ, καὶ μὲ εἰσήγαγεν εἰς τὴν κατοικίαν του. Εἰς τάπης ἐξετείνετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἔπρεπενὰ καθήσω ἐπ' αὐτοῦ ὅπως παραδεχθῶ τὴν ὑποχρεωτικὴν τοῦ τεῖου κύμβην τῆς μογγολικῆς φιλοξενίας· τὸ ν' ἀποποιηθῶ, ἤθελεν εἶσθαι ἀπολιτευσία. Ἤμην τέλος ἐγκαθιδρυμένος εἰς τὴν ἑστίαν τοῦ περιφήμου Χαλκᾶ Δάρμα Τουρέν.

Ὁ ἀρχηγὸς ἐκάθησεν ἀπέναντι ἐμοῦ, καὶ οἱ δύο συνοδεύσαντές με νεανίαι, οἵτινες ἦσαν υἱοί του, ἐκάθησαν παρ' αὐτῶ. Ὄπισθεν δ' αὐτῶν ἐκάθησαν δέκα ἢ δώδεκα ἄλλοι Χαλκᾶ, μεγίστην δίδοντες προσοχὴν εἰς ἑκάστην τῶν κινήσεών μου. Ἤμην ἀναμφιβόλως ὁ πρῶτος Εὐρωπαῖος, ὅν ποτε εἶδον, καὶ ὁ πλατὺς πῖλός μου, ὁ κυνηγετικός μου ἱματισμός, τὰ μακρὰ ὑποδήματά μου ἐπὶ πολλὰς γενεὰς θέλουσιν ἔχει χώραν ἐν ταῖς διηγήσεσι τῶν ποιμένων αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ᾄσμασι τῶν ῥαψῳδῶν των.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν παρουσιάσθησαν πολλαὶ γυναῖκες, ἔχουσαι ἐπὶ κεφαλῆς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρχηγοῦ, ἥτις ἐκάθησε πλησίον μου. Αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἐκάθησαν ὅπου ἠδυνήθησαν, ἀλλ' ἅπασαι εἶχον τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπ' ἐμοῦ. Θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ διασκεδαστικὸν νὰ ἐννοήσω τὰς παρατηρήσεις των, διότι ἡ συνομιλία των ἦτο πολὺ ζωηρά.

Κοζάκος τις τότε μοὶ ἔφερε τὸ σ α μ ο β ά ρ ι ό ν μου· ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἐξεπλάγησαν μεγάλως, βλέποντες ἐξερχόμενον ἀτμὸν, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πῦρ ὑποκάτωθεν· εἰς μάλιστα ἔθηκεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα καὶ ἀπέσυρεν ἀμέσως τοὺς δακτύλους κεκαυμένους πρὸς μεγάλην διάχυσιν τῶν ἄλλων. Ἔφεραν ἐπίσης ἐντὸς στίλβοντος ἐκ κασσιτέρου πινακίου τὸ πρόγευμά μου, συνιστάμενον εἰς ὀπτὸν κυνήγιον. Τὸ πινάκιον, ἡ μάχαιρα καὶ τὸ περόνιον διήγειραν γενικὴν περιέργειαν, ὡς ὄντα ὅλως νέα διὰ τὰς ὁμάδας ταύτας. Μὲ ἐθεώρουν τρώγοντα, καὶ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς πείσῃ ὅπως μακρυνθῶσι, πρὶν ἢ τελειώσω τὸ γεῦμά μου.

Ὁ Δαρμὰρ Τουρὲν διέταξε νὰ σφάξωσιν ἓν πρόβατον πρὸς τιμήν μου· ἀρκετὸς ἤδη παρῆλθε καιρὸς ἀφ' ὅτου ἐψήνετο, ὅτε ἦλθον νὰ ἀναγγείλωσιν ὅτι τὸ γεῦμα ἦν ἕτοιμον. Ἔμεινα τέλος μόνος· ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ἀ ο ὺ λ, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία μετέσχον περιχαρῶς τῆς εὐωχίας. Ἦν ἡ σειρά μου διὰ νὰ ἦμαι θεατής· ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ διεγείρω διὰ περιγραφῆς τὴν ἀποστροφὴν τῶν ἀναγνωστῶν μου.

Μετὰ τὸ γεῦμα, ἐμήνυσα τὸν Τουκαβοᾶ εἰς τὴν ὑ ο ύ ρ τ α ν καὶ τὸν ἐπερώτησα νὰ ζητήσῃ ἵππους καὶ ὁδηγοὺς παρὰ τοῦ ξενοδόχου μας διὰ τὸ τῆς ἐπαύριον ταξείδιον. Ὁ Σουλτάνος τοὺς ἔδωκεν εὐχαρίστως καὶ κατὰ τὴν ἔκφρασίν του ἦσαν ἕτοιμοι ἅμα τῇ ἠοῖ.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΔΥΟ ΑΝΑΒΑΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΟΡΟΣ.

(Συνέχεια)

Ἐν τῇ πιέσει ταύτῃ τὸ θερμόμετρον τοῦ Δεσωσύρου ἔπρεπε νὰ δεικνύῃ 86,00 βαθμούς· ἀλλ' ἠγνόουν τότε, ὅτι ἡ φύσις τοῦ ἀγγείου ἠδύνατο νὰ βραδύνῃ ἢ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν βράσιν τοῦ ὕδατος· ἠγνόουν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐμβαπτίσωσι τὸ θερμόμετρον ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐν τῷ ἀτμῷ τοῦ βράζοντος ὕδατος. Πρὸς δὲ τούτοις, ὁ Δαλτὼν, ὁ Δουλόγγιος καὶ ὁ Ρενῶλτος δὲν εἶχον ἐπιχειρήσει τὰς μεγάλας ἐκείνας ἐργασίας ἐπὶ τῶν ἀτμῶν, αἵτινες ἐδίδαζαν ἡμῖν τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὴν ἐλαστικὴν δύναμιν τοῦ ὑδατώδους ἀτμοῦ ὑπὸ διαφόρους πιέσεις. Δι' ἅπαντας τοὺς λόγους τούτους τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων τοῦ Δεσωσύρου ἦσαν μόνον κατὰ προσέγγισιν, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἀκριβῆ ὅσον ἦτο δυνατὸν νὰ ὦσι κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐξετέλει ταύτας. Ὅταν ὁ Δεσωσύρος ἐποίησε τὸ πείραμα αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν βράσιν τοῦ ὕδατος ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς θαλάσσης, διὰ τῆς ἐξ οἰνοπνεύματος λυχνίας του, τὸ ὕδωρ ἤρχισε ν' ἀναβράζῃ ἀφικόμενον μέχρι τῆς θερμοκρασίας 101,6 βαθμῶν ἐν διαστήματι δυοκαίδεκα ἢ τριωνκαίδεκα πρώτων λεπτῶν. Ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, ἐδέησε νὰ παρέλθῃ ἡμίσεια ὥρα ὅπως ἡ θερμοκρασία ὑψωθῇ μέχρις 86,0 βαθμῶν· ἡ ἀραίωσις τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἡ μικρὰ θερμοκρασία ἐξηγοῦσι κάλλιστα τὴν διαφορὰν ταύτην. Αἱ αὐταὶ περιστάσεις, ἑνούμεναι μετὰ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἀϋπνίας, ἐξηγοῦσιν ἐπίσης σαφέστατα τὴν πνευστίασιν, τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ σφυγμοῦ, τὴν κεφαλαλγίαν καὶ τὴν πρὸς τὸν ὕπνον τάσιν, συμπτώματα, ἅτινα ὁ Δεσωσύρος καὶ οἱ συνοδοιπόροι του ἠσθάνοντο ἐν ὅσῳ ἐκινοῦντο, καὶ τὰ ὁποῖα ἐκλείπουσιν ἅμα ἐπέλθῃ ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἐξασθενοῦσι διὰ τῆς συνηθείας.

Μετὰ τετράωρον ἐν τῷ Λευκῷ Ὄρει διαμονὴν, ὁ Δεσωσύρος ἤρχισε νὰ καταβαίνῃ. Ἡ χιὼν εἶχε μαλακυνθῇ, ἐβυθίζετο δὲ εἰς ἕκαστον βῆμά του ὁλόκληρος ἐντὸς αὐτῆς· ἐν τούτοις ἔφθασε μετὰ πορείαν μιᾶς ὥρας καὶ ἑνὸς τετάρτου εἰς τὸ Μέγα Ὀροπέδιον, ἔνθα εἶχε διανύσει τὴν προτεραίαν νύκτα, διῆλθεν αὐτὸ, καὶ κατέβη μέχρι τοῦ προτελευταίου βράχου τῆς σειρᾶς τῶν Μεγάλων Ἡμιόνων, κειμένου 3,470 μέτρα ὑπεράνω τῆς θαλάσσης· ἀπεκάλεσε δὲ αὐτὸν βράχον τῆς Εὐτυχοῦς Ἐπιστροφῆς, καὶ μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ κολοκυνθοειδὲς βρύον μετὰ τοῦ ἄνθους του· τὸ ὡραῖον τοῦτο φυτὸν φύεται εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη τῶν ὀρέων τῆς Εὐρώπης. Ὁ Δεσωσύρος ἔστησε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου τούτου. «Ἐδειπνήσαμεν, λέγει, εὐθύμως καὶ μὲ καλὴν ὄρεξιν, καὶ μετὰ τοῦτο διῆλθον ἐπὶ τοῦ στρώματός μου ὡραιοτάτην νύκτα. Τότε δὲ μόνον ἀπήλαυσα τῆς ἡδονῆς τοῦ ὅτι ἐξετέλεσα τὸ σχέδιον ἐκεῖνο, ὅπερ εἶχα σχηματίσει πρὸ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ πρώτου δηλονότι ταξειδίου μου, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Σαμουνῆ κατὰ τὸ 1760, σχέδιον, ὅπερ τοσάκις ἐγκατέλειψα καὶ ἐπανέλαβον ἐκ νέου, καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε καταστῇ διὰ τὴν οἰκογένειάν μου ἀντικείμενον φροντίδων καὶ ἀνησυχίας. Τὸ σχέδιόν του ἦτο δὶ ἐμὲ εἴδός τι ἀσθενείας, οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν προσηλοῦντο ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, ὅπερ φαίνεται ἐκ πλείστων τῶν περιχώρων μερῶν τῆς Γενούης, χωρὶς νὰ δοκιμάσω θλιβερόν τι αἴσθημα. Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν εἶχον φθάσει ἐπ' αὐτοῦ, ἡ χαρά μου δὲν ἦτο πλήρης, ἧττον δὲ ὑπῆρξε τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς μου· δὲν ἔβλεπον τότε ἄλλο τι ἢ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ πραγματοποιήσω· ἀλλ' ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτὸς, ἀφοῦ ἀνεπαύθην καλῶς ἐκ τοῦ κόπου, ὅτε ἀνεκεφαλαίουν τὰς παρατηρήσεις μου, ὅτε μάλιστα ἀνεπόλουν τὴν μεγαλοπρεπῆ εἰκόνα τῶν ὀρέων, ἅτινα εἶχον ἀναβῇ, ἀπήλαυον τῆς ἀληθοῦς καὶ καθαρᾶς εὐχαριστήσεως».

Τὴν ἐπαύριον, 4 αὐγούστου, ὁ Δεσωσύρος ἀνεχώρησε περὶ τὴν ἕκτην ὥραν τῆς πρωΐας. Κάτωθεν τῶν Μικρῶν Ἡμιόνων οἱ πάγοι εἶχον ἐντελῶς μεταβληθῇ,

καὶ μετὰ πλείστων κινδύνων οἱ ὁδοιπόροι εἰς τὸ καθαρὸν χιόνος μέρος, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐπανέκαμπτον ἅπαντες ὑγιεῖς εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Σαμουνῆ. «Ἡ ἄφιξίς μας, λέγει ὁ Σωσύρος, ἦτο ἐνταῦτῷ καὶ χαροποιὰ καὶ συγκινητική· ἅπαντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τῶν ὁδηγῶν μου ἤρχοντο ὅπως ἐναγκαλισθῶσιν αὐτοὺς καὶ τοὺς συγχαρῶσιν. Ἡ σύζυγός μου, αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς καὶ οἱ υἱοί μου, πολλοὶ τῶν φίλων μου, οἵτινες εἶχον ἐλθει ἐκ Γενούης ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐπιστροφήν μας, ἐξεδήλουν κατὰ τὴν εὐτυχῆ ταύτην στιγμὴν τὴν εὐχαριστησίν των, ἣν οἱ φόβοι, οἵτινες εἶχον προηγηθῆ αὐτῆς, τὴν καθίστων ζωηροτέραν, συγκινητικωτέραν.»

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐξιστόρησις τῆς πρώτης μεγάλης ἐπιστημονικῆς ἀναβάσεως, ἥτις ἐγένετο ἐπὶ τῶν Ἄλπεων, καὶ ἡ σύντομος ἔκθεσις τῶν κυριωτέρων ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἡ ἐπιστήμη ἐξήγαγεν· ἐχρησίμευσε δὲ αὕτη ὡς ὑπόδειγμα καὶ εἰς ἁπάσας τὰς ἄλλας, διότι ὁ Δεσωσύρος συνέταξε τρόπον τινὰ τὸ πρόγραμμα τῶν ἐπιχειρησθησομένων πειραμάτων, παρατηρήσεων καὶ τῶν πρὸς λύσιν προβλημάτων.

Ἐν τῷ διαστήματι πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1787 μέχρι τοῦ 1843 εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἀναβάσεις ἔλαβον χώραν ἐν τῷ Λευκῷ Ὄρει· ἀλλ' οὐδεμία τούτων φέρει χαρακτῆρα πραγματικῶς ἐπιστημονικόν. Εὐγενής τις περιέργεια, ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν κόσμον τοῦτον τῶν χιόνων καὶ πάγων, καὶ ν' ἀπολαύσωσιν ἐκ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους ἓν τῶν μεγαλειτέρων θεαμάτων, ἀφ' ὅσα δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀπολαύσῃ, καὶ τὸ θέλγητρον, ὅπερ ἡ ἰδέα τῆς ὑπερπηδήσεως τῶν δυσχερειῶν, ὑπῆρξαν τὰ αἴτια, ἅτινα παρώτρυνον εἰς τοῦτο τοὺς πλείστους περιηγητὰς, καὶ βεβαίως τὰ αἴτια ταῦτα εἰσὶν ἀρκοῦσα ἀποζημίωσις εἰς τοὺς ἀναποφεύκτους κόπους καὶ τὰς σημαντικὰς δαπάνας, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ τοιαύτη ἐκδρομή. Ἐν τούτοις, πολλοὶ περιηγηταὶ ἐδημοσίευσαν ἐκθέσεις περιέργους περὶ τῆς εἰς τὰς Ἄλπεις ἀναβάσεώς των, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστήμη ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῇ τι. Τὸ πλεῖστον τῶν περιηγητῶν τούτων εἰσὶν Ἄγγλοι. Ἀπὸ τοῦ 1844 δὲ αἱ ἀναβάσεις ἐπολλαπλασιάσθησαν σημαντικῶς, καὶ εἴκοσιν ἔτη μετὰ ταῦτα ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέβη μέχρις 171, ἐκ τῶν ὁποίων τρεῖς ἐγένοντο κατ' ἰούνιον, 36 κατ' ἰούλιον, 84 τὸν αὔγουστον, 47 τὸν σεπτέμβριον καὶ 1 τὸν ὀκτώβριον. (Ἕπεται τὸ τέλος.)

Η ΟΡΦΑΝΗ.

(Διήγημα).

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἡ Θεοδοσία, ἀφοῦ διέτρεξε τὴν αἴθουσαν καὶ τὸν θάλαμον τῶν ὑπηρετῶν, ὡδήγησε τὸν ξένον εἴς τινα διάδρομον, ὅστις ἐχώριζε τὴν οἰκίαν εἰς δύω μέρη, καὶ ἐστάθη ἔμπροσθεν πύλης κεκλεισμένης.

— Ἐνταῦθα, τῷ εἶπε, θέλετε ἰδεῖ ὡραῖα πράγματα. Εἶναι ἡ αἴθουσα τῶν εἰκόνων (1). Ἡ κυρία μας διεφύλαξεν ἐξαιρέτους καὶ μεγαλοπρεπεῖς εἰκόνας, κληρονομήσασα ταύτας ἀπὸ τὴν μάμμην της .... ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ κλειδίον μου; Δὲν τὸ εὑρίσκω .. Περιμένετε ὀλίγον; ὑπάγω νὰ τὸ ζητήσω ...

Ἡ Θεοδοσία ἐξῆλθεν, ὁ δὲ Κοσμᾶς, ἰδὼν κατὰ τὴν ἄλλην θύραν τοῦ διαδρόμου θύραν ἡμιηνεῳγμένην, ἐπροχώρησε καὶ πάραυτα ἐστάθη, διότι δὲν ἠδύνατο οὐδὲ ἓν βῆμα πρὸς τὰ πρόσω νὰ κάμῃ. Ὁποία ἐπιῤῥοὴ τὸν ἐκράτησε κατὰ τὴν εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον εἴσοδόν του; Βέβαια οὐδὲν ἔκτακτον ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, ἅτινα ἦσαν ὀλίγαι καθέκλαι, τράπεζα ἐργατικὴ, σκευοθήκη, βιβλία, καὶ οὐδὲν περισσότερον. Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ἐκάθητο ἐκεῖ νεᾶνις δεκαοκταετής. Τί λοιπόν; Ὁ Κοσμᾶς δὲν εἶδε κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ βίου του νεάνιδας; Βεβαιότατα εἶδε καὶ ὡραιοτέρας ἐν Ῥωσσία, Πολωνίᾳ καὶ Γερμανίᾳ, οὐδεμία ὅμως τούτων τῷ ἐφάνη ἔχουσα τοσαύτην ἐξαίσιον φυσιογνωμίαν.

Ἡ νεᾶνις αὕτη ἐφόρει ἁπλούστατον ἔνδυμα ἐξ εὐανθίνου (τσίτι), ἐπώμιον ἐξ ἐρυθρᾶς μετάξης, κομβοδεμένον περὶ τὸν αὐχένα της. Οἱ βόστρυχοι τῆς κόμης της ἔπιπτον ἐπὶ τῶν ὤμων της, ἐπὶ δὲ τῆς λευκότητος τοῦ προσώπου της ἔλαμπε τὸ πορφυροῦν τῆς νεότητος καὶ ἀγαθότητος χρῶμα. Οἱ ὀφθαλμοί της, οἵτινες ἦσαν προσηλωμένοι ἐπὶ τοῦ βιβλίου, ὅπερ ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά της, ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τῶν μακρῶν βλεφαρίδων της. Ὁ Κοσμᾶς ὅμως ἐσυμπέρανεν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν οἱ ὡραιότεροι τῶν ὅσων ποτὲ εἶχε θαυμάσει.

Μετ' οὐ πολὺ ἡ νεᾶνις, παύσασα τὴν ἀνάγνωσιν, ἐστήριξεν ἐπὶ τῆς χειρὸς τὸ ῥεμβὸν μέτωπόν της. Ἡ φυσιογνωμία της ἔλαβε τότε κατηφῆ ἔκφρασιν μελαγχολίας, καὶ πάραυτα τὰ δάκρυα ἔῤῥευσαν ἐπὶ τῶν παρειῶν της. Ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ ὁ Κοσμᾶς ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του καταπιεζομένην ὑπὸ λύπης.

— Ὦ Θεέμου! εἶπε καθ' ἑαυτόν· εἶναι δυνατὸν ποτὲ τοιαύτη ὡραία καὶ οὐράνιος μορφὴ, τοιοῦτος ἄγγελος, νὰ ἦναι δυστυχής;

— Ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε, ἐφώνησεν ἡ οἰκονόμος, καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν. Δὲν ἠξεύρω πραγματικῶς ποῦ εὑρίσκομαι. Ἐζήτησα πανταχοῦ τὸ κλειδίον, καὶ μόλις ἐνθυμήθην ὅτι τὸ εἶχον φυλάξει εἰς ἕνα σύρτην. Ἀς ὑπάγω λοιπὸν τώρα νὰ σᾶς ἀνοίξω τὴν αἴθουσαν τῶν εἰκόνων.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς αἰθούσης ταύτης ἦτο σκευοθήκη, πλήρης εἰκόνων ἁγίων, ἔμπροσθεν τῶν ὁποίων ἐκρέματο λύχνος ὑάλινος.

Ἀφοῦ ὑπεκλίνθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, περὶ τῆς πλουσιότητος τῶν ὁποίων ἡ Θεοδοσία τῷ ἐξέθεσε τὰ δέοντα, ὁ Κοσμᾶς ἐξῆλθεν εἰς τὸν διάδρομον, καὶ

(1) Ὀπρασναΐκ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Ῥῶσσοι ἔχουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὸ καλλίτερον μέρος τῆς οἰκίας των τὸ εἰκονοστάσιον πλῆρες, ἱερῶν εἰκόνων, ἔμπροσθεν τῶν ὁποίων ὑποκλίνονται.

ἐπέστρεψε πρὸς τὸν θάλαμον, ἔνθα ἀπήντησε τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο φαινόμενον· ἀλλ' ὁ θάλαμος ἦτο κενὸς καὶ ἔρημος.

— Ἀγαπητή μοι, εἶπε τότε πρὸς τὴν Θεοδοσίαν, δὲν εἶναι κανεὶς τώρα εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην;

— Οὐδείς.

— Μοὶ ἐφάνη μόλα ταῦτα ὅτι ἐκεῖ ... πλησίον τοῦ διαδρόμου ...

— Τί;

— Ἐνόμισα ὅτι εἶδον εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον .. νεάνιδα.

— Ἀ! εἶναι ἡ Μαρία Δημητριέβνα.

— Καὶ ποία εἶναι αὕτη;

— Ὀρφανὴ, θυγάτηρ ἀξιωματικοῦ τινος. Ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Πρὸ 10 σχεδὸν ἐτῶν, ἀπόμαχός τις ἀξιωματικὸς ἦλθεν ἐνταῦθα μεθ' ἑνὸς ὀκταετοῦς τέκνου ... τῆς Μαρίας. Μετά τινα καιρὸν τῆς εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἐγκαταστάσεώς του ἠσθένησε βαρέως, καὶ μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἀπέθανεν. Ἡ κυρία μας, ἥτις ἦτον ἀγαθοτάτη καὶ εὔσπλαγχνος κατὰ πολλὰ, ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον κατὰ τὴν ἀσθένειάν του, μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του, ἔλαβε τὴν μικρὰν ὀρφανὴν καὶ τὴν ἀνέθρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἡ πρόθεσίς της ἦτο νὰ τὴν υἱοθετήσῃ, κληροδοτοῦσα αὐτῇ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά της· καὶ ἐγὼ ἤκουσα πολλάκις τοῦτο, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν τῇ ἔδωσε καιρὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀγαθοεργίαν ταύτην, διότι ἡ ἀγαθὴ κυρία μας, ἡμέραν τινα προσβληθεῖσα ὑπὸ ὀξείας νόσου, τὴν ἐπαύριον ἔπαυσε τοῦ ζῆν.

— Οὕτω λοιπὸν ἡ ὀρφανὴ αὕτη ἔμεινεν ἄνευ πόρων καὶ προστασίας.

— Οὐχὶ κατὰ τὸ παρὸν, ἐνόσῳ θὰ ζῶ ἐγὼ, ὁ Λαυρέντιος Σίσωβιτζ καὶ ἡ σύζυγός του, ἡ ψυχοκόρη τῆς κυρίας μας, δὲν θὰ μείνῃ ἄπορος καὶ ὑστερημένη. Μοιραζόμεθα μετ' αὐτῆς καὶ τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρτου μας.

— Καὶ ποῖος εἶναι ὁ Λαυρέντιος Σίσωβιτζ;

— Ὁ ἐπιστάτης τῆς κυρίας μας· ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀπηντήσαμεν εἰς τὸν δρόμον.

— Καὶ λοιπὸν φροντίζετε πατρικῶς περὶ τῆς νέας ταύτης;

— Ἀ! Ἀναμφιβόλως. Ἡ Μαρία Δημητριέβνα εἶναι εἷς ἄγγελος. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ Λαυρέντιος ἠσθένησε βαρέως, ἡ δὲ σύζυγός του ἦτον εἰς τοὺς γονεῖς της εἰς Σαρατόβην. Τίς τὸν ἐπεμελήθη; ἡ Μαρία· πολλάκις τῇ ἔλεγον.

— Μαρία, ἀναπαυθῆτε ὀλίγον· δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κοπιάζητε τόσον· ἀφήσατέ μοι νὰ σᾶς ἀντικαταστήσω· καὶ ἐκείνη μοὶ ἀπεκρίνετο.

— Ὄχι, ὄχι, ἀγαθή μου Θεοδοσία. Σὺ εἶσαι γραῖα, καὶ δὲν δύνασαι νὰ διανυκτερεύσῃς, ἐνῶ ἐγὼ δύναμαι.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον πρὸς τὸν Λαυρέντιον ἀφωσιωμένη. Εἶναι ἐν γένει ἡ παρηγορία τῶν ἀσθενούντων καὶ πασχόντων. Εἶναι πρὸς τούτοις εὐαίσθητος, ἐπιτηδεία εἰς πάντα, καὶ πεπαιδευμένη· ὁπόταν προσευχόμεθα τὸ πρωὶ καὶ τὸ ἑσπέρας, αὐτὴ ἀναγινώσκει τὰς παρακλήσεις καὶ προσευχάς. Πόσον ὡραῖα ἀναγινώσκει! Πρὸ ἑνὸς ἔτους διὰ τῶν ἀναγνώσεών της μὲ ἔσωσεν ἀπὸ ἀπελπιστικήν τινα λύπην.

— Πῶς τοῦτο; εἶπεν ὁ Κοσμᾶς.

— Ἔχασα θυγατέρα εἰκοσιδιετῆ, θυγατέρα ἔχουσαν τὸ πρόσωπον, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ πατρός της, καὶ ἀποθανοῦσαν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατόν του. Ἡ λύπη μὲ κατέστησε παράφρονα, δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ δέωμαι, καὶ ἡ Μάρθα ἦλθεν εἰς βοήθειάν μου. Ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον διὰ τῶν συμβουλῶν της, διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐπιῤῥοῆς της, ἐπανέφερεν ἐν ἐμοὶ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ τὴν ἡσυχίαν... Ἀλλ' ἡ νὺξ πλησιάζει, ἐλησμόνησα ὅτι ἔχω ἐργασίαν, πρέπει νὰ σᾶς ἀφήσω. Ἐὰν θέλητε νὰ περιπατήσητε εἰς τὸν κῆπον, ἡ θύρα εἶναι ἀνοικτή.

Ὁ Κοσμᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπον, ἔνθα ἅπαντα τὰ φυτὰ ἤνθουν, τὰ δὲ ἄνθη διέχεον ἐν τῷ μικρῷ των ὁρίζοντι γλυκεῖαν εὐωδίαν· κάτωθεν δὲ διαφόρων φυτῶν ἐμουρμούριζε ῥύαξ, οὗ τινος τὸ διαυγὲς ὕδωρ ἐκάλυπτον εὐώδη ἄνθη, διαχέοντα ἀμφοτέρωθεν τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρόσον.

— Ὁποία εὐχάριστος ἀποχώρησις, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ νέος περιηγητὴς, διαλογιζόμενος καὶ τὴν ὡραίαν καὶ ἀγαθὴν, ἀλλὰ τοσοῦτον δυστυχῆ νεάνιδα. Ὦ! ἐὰν ἡ τοποθεσία αὕτη ἀνῆκεν εἰς ἐμέ! ὤ! ἐὰν ἤμην ὁ ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης τοῦ τόπου τούτου, μετὰ πόσης ἐνδομύχου ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης ἤθελον τρέξει καὶ εἰπεῖ εἰς τὴν δυστυχῆ ταύτην νέαν: Ἰδοὺ ἡ κληρονομία σας, λάβετε αὐτήν· δύνασθε ἤδη νὰ εὕρητε ἅπασαν τὴν εὐτυχίαν, τῆς ὁποίας εἶσθε ἀξία! Δύστηνος κόρη, βοηθουμένη ὑπὸ ξένων, ἀλλὰ νέα καὶ ὡραία! Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σὲ βοηθήσῃ! Καὶ ἐγὼ, ἀπορφανιζόμενος ὡς αὐτὴ, δὲν εἶμαι δυστυχέστερος; Τὴν εἶδον, καὶ ὀφείλω νὰ τὴν ἀφήσω διὰ παντός. Μετά τινας στιγμὰς ἀναχωρῶ ... ἀναχωρῶ εἰς πόλιν, ἐν ᾗ ἴσως δὲν θέλω ἐπιτύχει οὐδεμιᾶς βοηθείας, καὶ αὐτοῦ τοῦ εἰλικρινεστέρου φίλου τοῦ πατρός μου.

Οἱ θλιβεροὶ οὗτοι συλλογισμοὶ καὶ σκέψεις τὸν ἔκαμον νὰ κλαίῃ, χωρὶς νὰ αἰσθάνηται πλέον τί τῷ συνέβαινεν· ἐσυλλογίζετο μόνον ὅτι ἡ πτωχεία καὶ ἡ μονιμότης ἦσαν τὰ κύρια αἴτια τῆς λύπης του, καὶ ὅτι ἐν ἑαυτῷ ὑπῆρχεν ἰσχυροτέρα τις καὶ ἀνυπέρβλητος δύναμις, ἥτις γεννᾶται ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς δυστυχίας. Τὸ αἴσθημα, ὅπερ οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, ἡμεῖς θὰ τὸ εἴπωμεν. Διὰ πρώτην φορὰν κατὰ τὴν ζωήν του ἠγάπησε ... νέαν, τὴν ὁποίαν ἅπαξ εἶδε, καὶ ἥτις δὲν τὸν ἐγνώριζε.

Βεβυθισμένος εἰς τόσον βαθὺν ῥεμβασμὸν, διέτρεξε τὸν κῆπον, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλησίον δάσος τῶν δρυῶν διὰ τῆς εὐθείας δενδροστοιχίας, ἄνωθι τῆς ὁποίας ὑψοῦτο παρεκκλήσιον, καὶ ἐκ τῆς ὁποίας καθωρᾶτο ἡ τοπογραφικὴ ἔκτασις τοῦ ὁρίζοντος.

Ὁ Καραμπῖνος, ἐν τῇ θείᾳ ἐκτάσει εὑρισκόμενος, εἶπε.

« Πάντα ὠχριῶσι, πάντα διαφεύγουσιν ἐνώπιον «ὡραίας θέας. Τὸ ἀνθρώπινον ἔργον εἶναι φθαρτὸν,

«ἐνῷ τὸ θεῖον ζῇ ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑπάρξει, λαλεῖ ἐν ταῖς «καρδίαις ἡμῶν, καὶ μᾶς ἐπαναπαύει διὰ τοῦ καθα- «ρωτέρου καὶ ὑψηλοτέρου μέσου.»

Ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὁ Κοσμᾶς ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, θεωρῶν ἐν ἐκστάσει τὴν λαμπρὰν θέαν, ἥτις πανταχοῦ τῷ ἐπαρουσιάζετο. Πάραυτα στρέψας πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα ἄφησε τὸν πιστόν του ὑπηρέτην Προκόπιον, παρετήρησεν ἔκτακτόν τινα κίνησιν. Τὸ πλῆθος συνωθεῖτο πέριξ τῆς οἰκίας τοῦ Σταρόστου· τὰ παιδία ἔτρεχον καθ' ὁδόν· αἱ γυναῖκες, φοροῦσαι τὰ Κυριακά των ἐνδύματα, εἰσήρχοντο εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Τὰ πάντα ἀνήγγελλον ἔκτακτον συμβεβηκός.

— Τί τρέχει; ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ νέος ἀξιωματικός. Κατὰ τὴν ἄφιξίν μου οὐδὲ εἷς ἐφάνη εἰς τὰς ὁδοὺς, καὶ τώρα ἅπαντες εἶναι εἰς κίνησιν; πρέπει νὰ σκεφθῶ περὶ τούτου.

Β'.

Ὁ Κοσμᾶς, διελθὼν ταχέως τὴν δενδροστοιχίαν, πάραυτα ἔφθασε πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Παρρέν. Ἐπὶ τοῦ κατωφλοίου τῆς θύρας ἵστατο ἡ Σταρότισσα Βασιλικὴ, φέρουσα τὸ ὡραιότερον περίζωμά της. Ἅμα εἶδε τὸν νέον ἀξιωματικὸν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν. Ταὐτοχρόνως ὁ Προκόπιος ἐφώνησεν.

— Ἰδοὺ ἡμεῖς, τέλος πάντων, μικρέ μου Πάτερ! Εἰσέλθετε, εἰσέλθετε.

— Διατὶ ἡ τοσαύτη κίνησις, ἠρώτησεν ὁ Κοσμᾶς;

— Παρακαλῶ, εἰσέλθετε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς, στηριζόμενος ἐπί τινος τραπέζης· θὰ μὲ διηγηθῇς λοιπὸν τί συνέβη;

— Τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ Προκόπιος, μὲ φωνὴν ἰδιαιτέραν, ἥτις ἤθελε φοβίσει τὸν κύριόν του ἐὰν τὸν παρετήρει, καὶ ὅστις, χωρὶς νὰ ἰδῇ τὴν λάμπουσαν χαρὰν εἰς τοὺς μικροὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ὑπηρέτου του, εἶπε.

— Μὴ μὲ κρύψῃς τίποτε.

— Ἀ! Κύριε, ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσητε...

— Ἐξήγησόν μοι λοιπὸν τὴν αἰτίαν τῆς μεγάλης ταύτης συγκινήσεως τοῦ χωρίου τούτου.

— Καλῶς. Γνωρίζετε ἴσως, ὅτι οἱ χωρικοὶ ἑτοιμάζονται νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν νέον Κύριον.

— Τὸν περιμένουσι;

— Μάλιστα... Καὶ ὑμεῖς, μικρέ μου πάτερ, ἐκάμετε καλὸν περίπατον;

— Ἐξαίρετον.

— Πῶς ηὕρατε τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο;

— Χαρίεν.

— Ἐπεσκέφθητε τὴν ἀρχοντικὴν οἰκίαν;

— Μάλιστα.

— Τὴν εἴδατε καλῶς;

— Πιστεύω· εἶναι ἐξαίρετος οἰκίσκος.

— Διατὶ τὴν ὀνομάζετε οἰκίσκον, ἔχει μεγάλους θαλάμους, πολλὰ γραφεῖα, καὶ ἔπαυλιν ὡραίαν· τὴν εἴδετε;

— Ὄχι.

— Καὶ τὸν σταῦλον;

— Ὄχι.

— Καὶ τὸν χορτοβολῶνα;

— Ὄχι.

— Καὶ τί εἴδετε λοιπόν;

— Τὴν δενδροστοιχίαν.

— Καὶ τὸν κῆπον τοὐλάχιστον διετρέξατε;

— Μάλιστα· εἶναι ἐξαίρετος κῆπος.

— Μάλιστα, μικρέ μου πάτερ. Καὶ τί θὰ ἐλέγετε ἐὰν τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο σᾶς ἀνῆκε;

— Τί πράγματα ὀνειροπωλεῖς; εἶπεν ὁ Κοσμᾶς.

— Ἀφήσατέ μοι νὰ ἐξακολουθήσω. Ἐὰν ἦσθε κύριος τοῦ χωρίου τούτου, δὲν ἠθέλετε ὑπάγει εἰς Μόσχαν διὰ νὰ ζητήσητε ὑπηρεσίαν;

— Ὄχι, βέβαια· ἤθελον ζητήσει νὰ μείνω πάντοτε ἐνταῦθα.

— Καὶ θὰ εἶσθε εὐτυχής;

— Εὐτυχέστατος.

— Ἔσο λοιπὸν εὐτυχής! ἀνεφώνησεν ὁ Προκόπιος μὲ τόνον, ὅστις συνεκίνησε καθ' ὁλοκληρίαν τὸν Κύριόν του.

— Τί λέγεις, τὸν ἠρώτησεν ὁ Κοσμᾶς, ποιῶν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

— Μάλιστα, κάμετε τὸν σταυρόν σας. Ἔ! Παρρέν! ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων ὑπηρέτης, πλησιάζων πρὸς τὸ παράθυρον, ἐλθὲ μὲ τοὺς ἀνθρώπους σου.

Πρὶν ἔτι ὁ Κοσμᾶς ἐξέλθῃ τῆς ἐκπλήξεώς του, αἱ θύραι ἠνεῴχθησαν, καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, οἵτινες ἐπερίμενον τὸ σημεῖον τοῦ Προκοπίου, εἰσῆλθον πάραυτα.

Ἐπὶ κεφαλῆς τούτων ἐπροχώρει ὁ Παρρὲν, φέρων ἐπί τινος πινακίου ξυλίνου τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἅλας, περιπλέον δὲ 5 ἀργυρᾶ ρούβλια, διαδηλοῦντα τὸν φόρον. Πλησίον αὐτοῦ ἤρχετο ὁ ἀρχαῖος ἐπιστάτης Λαυρέντιος Σίσωβιτζ, κρατῶν ὑπὸ τὸν βραχίονα μίαν μελεαγρίδα (κ ο ῦ ρ κ ο ν).

— Ὁ Σταρόστης, καταθέσας τὴν προσφορὰν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κοσμᾶ, καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά του.

— Τί σημαίνουσι ταῦτα; ἐφώνησεν ὁ νέος ἐπὶ πλέον ἐκπεπληγμένος... Σηκωθῆτε ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμιλήσατε.

— Εἶσθε ὁ Κύριός μας, εἶπεν ὁ Σταρόστης ἐγειρόμενος, εἶσθε ὁ προστάτης καὶ πατήρ μας.

— Ὁ προστάτης μας, ἀπεκρίθησαν οἱ χωρικοὶ, γονυπετοῦντες ἐκ νέου.

— Δὲν ἐννοῶ τίποτε.

— Δὲν εἶσθε ὑμεῖς, ἠρώτησεν ὁ Λαυρέντιος μὲ φωνὴν σεβασμοῦ, δὲν εἶσθε ὁ Κοσμᾶς Πέτροβιτζ Μίροσεφ;

— Ἐγώ.

— Ἡ μήτηρ σας Αἰκατερίνη δὲν ἦτο πριγκίπισσα Βιρδιόνκοβα;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς.

— Ἡ μακαρῖτις κυρία μας ἦτο ἐπίσης πριγκίπισσα Βιρδιόνκοβα, τὸ κύριον ὄνομα τῆς μητρός σας.

— Τώρα ἐννοεῖτε, εἶπεν ὁ Προκόπιος.

Ὁ Κοσμᾶς ἦτον ἔκθαμβος, ὁ τοσοῦτον βαθὺς ῥεμβασμός του, καὶ ἡ τοιαύτη μεταμόρφωσις τῆς τύχης του τῷ ἐφαίνοντο ὡς ὄνειρον μυθώδους ὑπάρξεως. Δὲν ἐτόλμα εἰσέτι τὸ πνεῦμα νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι κατέχει οἰκίαν, ἀγροὺς, καὶ ἐν τοσούτῳ αἱ ἐπιθυμίαι, ἃς δὲν ἐτόλμα νὰ φαντασθῇ, ἐπραγματοποιήθησαν... ὁ δυστυχὴς νέος ἦτο κτηματίας, καὶ δὲν ἐπίστευεν, ἦτο δεσπότης τοῦ χωρίου, καὶ ἀμφέβαλλεν.

— Εἶναι δυνατὸν τοῦτο; ἐφώνησε τέλος.

— Ἀληθέστατον, μικρέ μου πάτερ, ἀπεκρίθη ὁ Προκόπιος. Ἰδοὺ αἱ κληρονομίαι σας. Ἀ! εἶχον δίκαιον νὰ λέγωσιν ὅτι ἡ καρδία σας εἶναι ἀγαθὴ, καὶ τὸ νὰ στρέψωμεν ἀπὸ τὸν δρόμον μας καὶ νὰ ἔλθωμεν ἐδῶ νὰ σταματήσωμεν ἦτον ἀποκύησις τῆς ἀγαθότητός σου. Μόλις μὲ ἀφήσατε διὰ νὰ κάμητε τὸν περίπατόν σας, καὶ εἶδον νὰ διέρχηται ἔμπροσθεν τοῦ ξενοδοχείου ὁ παλαιός μου φίλος Λαυρέντιος Σίσωβιτζ, τὸν ὁποῖον εἶχον 25 ἔτη νὰ ἴδω· τὸν ἀνεγνώρισα, μὲ ἀνεγνώρισεν.

— Ἀ! σὺ εἶσαι, κουμπάρε; μοὶ εἶπε· καὶ πῶς ἐδῶ;

— Περιηγοῦμαι μὲ τὸν Κοσμᾶν Πέτροβιτζ Μίροσεφ, τῷ εἶπον·

— Κοσμᾶν Πέτροβιτζ; μοὶ ἀπεκρίθη. Εἶναι ὁ υἱὸς τῆς Αἰκατερίνης Σεμενόβνα Μίροσεφ;

— Ναί.

— Εἶναι ὁ μόνος κληρονόμος τῆς μακαρίτιδος κυρίας μας. Καὶ τότε ἤρχισε νὰ μὲ διηγῆται ὅτι ἡ μακαρῖτις πριγκίπισσα Ἑλένη ἦτο θεία σας, ὅτι δὲν τῇ ἔμεινε κανεὶς συγγενὴς ἐκτὸς ὑμῶν, καὶ κατὰ σύμπτωσιν, ὑμεῖς εἶσθε ὁ μόνος ἔννομος κληρονόμος αὐτῆς.

— Συγχωρήσατέ μοι, ἐπανέλαβεν ὁ Λαυρέντιος, νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν αὐτοῦ ἐξοχότητα τοὺς ὑπηρέτας του, καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσω ἂν ἐπιθυμῇ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ φρούριον. Νομίζω ὅτι ἡ Θεοδοσία ἡτοίμασε τὸ δεῖπνόν σας.

— Καὶ ἐγὼ, ἐπανέλαβεν ὁ Προκόπιος, διώρισα τὸν οἰκονόμον νὰ μᾶς ἀγοράσῃ ἓν βαρέλιον οἴνου, διότι ὁ Παρρὲν μόνον ζῦθον δύναται νὰ μᾶς δώσῃ· καὶ πρέπει νὰ προσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς ἐξ αὐτοῦ εἰς τοὺς χωρικούς μας... Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν τώρα ἐλθετε.

Ὅλως τεταραγμένος ἔτι ἀπὸ τὸ αἰφνίδιον τῶν συμβεβηκότων ὁ Κοσμᾶς, ἐξῆλθε μηχανικῶς τοῦ ξενοδοχείου. Ἔξωθεν ὑπῆρχε πλῆθος χωρικῶν, μεταξὺ πῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Σταρότισσα Βασιλικὴ, ἥτις ἔφερε τῷ νέῳ Κυρίῳ της προσφορὰν τινα, συνισταμένην εἰς ἓν κορίνιον πλῆρες ὠῶν. Τὸ πλῆθος τοῦτο ἵστατο ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον μέχρι τῆς θύρας τῆς ἀρχοντικῆς οἰκίας· ἅπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔλαβον μέρος, ἐκτὸς τῶν μικρῶν νεανίδων, αἵτινες εἶχον τὰς ξανθὰς κεφαλάς των ἔξωθεν τῶν παραθύρων τῶν καλυβῶν των, καί τινων ἐσχατογήρων, οἵτινες ἵσταντο ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας των διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τῆς θέας τοῦ νέου Κυρίου των.

Εἰς τὴν θύραν τοῦ φρουρίου ἐπερίμενον τὸν Κοσμᾶν ἡ Θεοδοσία, ὁ βοσκὸς Ἀντώνιος, ὁ κηπουρὸς Τρύφων καὶ ἄλλοι τινὲς ὑπάλληλοι τῆς οἰκίας. Τὰ βλέμματα τοῦ νέου κτηματίου προσηλώθησαν ἐπὶ τοῦ θαλάμου, ὅπου εἶδε τὴν νέαν ὀρφανὴν ἐπί τινος κλειστοῦ παραθύρου.

— Ὦ! πόσον χαρίεις εἶναι ὁ μικρὸς πατήρ μας! εἶπεν ἡ Θεοδοσία· ἔρχομαι νὰ ἐξαιτηθῶ συγγνώμην. Ἐπειράχθητε ἴσως διὰ τοῦ τρόπου, μεθ' οὗ σᾶς ὑπεδέχθην πρὸ ὀλίγου! ἠδυνάμην νὰ γνωρίσω τίς εἶσθε;

Ὁ Κοσμᾶς δὲν ἀπεκρίθη.

— Θεέ μου! ἐμουρμούρισεν ἡ δειλὴ Θεοδοσία, εἶναι ὠργισμένος κατ' ἐμοῦ. Βλέπεις λοιπὸν, Ἀξινία, δὲν θέλει νὰ μὲ παρατηρήσῃ κἄν.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ Κοσμᾶς δὲν ἐπρόσεξε ποσῶς εἰς τοὺς λόγους τῆς Θεοδοτίας. Τότε τὸ παραπέτασμα τοῦ παραθύρου, ὅπερ διεκράτει ὅλην τὴν προσοχήν του, ἤρχισε νὰ σείηται. Μικρὰ λευκοτάτη χεὶρ τὸ ἡμιήνοιζεν· ἡ νεᾶνις ἦτον ἐκεῖ.

— Βλέπεις, λοιπὸν, Ἀντώνιε, ἐψιθύρισεν ἡ Θεοδοσία, πῶς αἱ παρειαὶ εἶναι ἐρυθραὶ καὶ οἱ ὀφθαλμοί του πυρροί! εἶναι ὠργισμένος ἐναντίον μου!

— Καὶ διατί; τῇ ἀπεκρίθη ἡ Ἀξινία· ἠδύνασο νὰ τὸν ὑποδεχθῇς ἄλλως, ἀφοῦ δὲν τὸν ἐγνώριζες; Ἔσο ἥσυχος. Εἶναι ἀγαθότατος κύριος, τὸν γνωρίζω διὰ τοῦ Προκοπίου· οὗτος μοὶ ὡμίλησε περὶ αὐτοῦ.

— Τὸ παραπέτασμα τοῦ παραθύρου κατέπεσεν ἐκ δευτέρου, καὶ ὁ Κοσμᾶς δὲν ἠδύνατο εἰσέτι ν' ἀποσπάσῃ τὰ βλέμματά του.

— Ἐξεταζέτε τὸν ἐξώστην τοῦτον; τῷ εἶπεν ὁ Λαυρέντιος· εἶναι τώρα εἰς κακὴν κατάστασιν. Χρειάζεται ἐπιδιόρθωσιν.

— Ἀ! σὺ εἶσαι Θεοδοσία; ἐφώνησεν ὁ Κοσμᾶς, συνελθὼν ἐκ τοῦ ῥεμβασμοῦ του.

— Μάλιστα, μικρέ μου πάτερ, ἐγώ. Μήπως ἐδυσηρεστήθητε;

— Καὶ διατί;

— Διότι πρὸ ὀλίγου... δὲν ἐγνώριζα.

— Ὄχι, ὄχι, ἐξ ἐναντίας, ὀφείλω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Εἶσαι, ὡς καὶ ὁ Λαυρέντιος, ἐξαίρετοι ἄνθρωποι, οἵτινες φροντίζετε περὶ τῆς ὀρφανῆς.

— Ἰδοὺ ἦλθεν ὁ Παρρὲν, φέρων τὸν ζῦθον, ἐφώνησεν ὁ Προκόπιος. Ἕτοιμον εἶναι καὶ τὸ δεῖπνόν σας, καὶ θὰ πεινᾶτε πολὺ, ἐπειδὴ ἀπὸ πρωΐας δὲν ἐφάγετε τίποτε.

Ὁ Κοσμᾶς ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν· ὄπισθεν αὐτοῦ ἵστατο ὁ σκευοφύλαξ Θωμᾶς, ἀνεψιὸς τοῦ Λαυρεντίου, ἀφοῦ δὲ ἠγέρθη τῆς τραπέζης, ὁ Λαυρέντιος τῷ εἶπεν.

— Ὁ κοιτών σας εἶναι ἕτοιμος· ὁπόταν θέλητε, θέλω σᾶς ὁδηγήσει ἐκεῖ.

— Κατὰ πρῶτον πρέπει νὰ μὲ ὁδηγήσῃς εἰς τὴν αἴθουσαν· ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ὁμιλήσω.

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγάς σας.

Ὁ Κοσμᾶς ἤθελε μὲν νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ἀρχαῖον ἐπιστάτην περὶ τῆς ψυχοκόρης τῆς θείας του, δὲν ἐτόλμα

ὅμως νὰ ἀρχίσῃ τὴν συνδιάλεξιν. Ἐπὶ τῷ δισταγμῷ τούτῳ, ἐπεριπάτει κατὰ μῆκος ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ὁ δὲ Λαυρέντιος ἔμενεν ὄρθιος πλησίον τῆς θύρας. Τέλος ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον καὶ εἶπε. Τί ὡραῖος κῆπος!

— Ὡραιότατος, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Λαυρέντιος.

— Ὁποία ποσότης παντοίων ἀνθέων!

— Ἡ μακαρῖτις κυρία μας ἠγάπα πολὺ τὰ ἄνθη.

— Μόνη της ἐνησχολεῖτο εἰς ταῦτα;

— Ὄχι, εἶχε κηπουρόν.

— Ὁ Κοσμᾶς ἐνέπεσε πάλιν εἰς σιωπήν.

— Μάλιστα, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Λαυρέντιος διὰ νὰ ἀνανεώσῃ τὴν συνδιάλεξιν, τὸ ἔαρ, ἡ Κυρία μας ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας διέτριβεν εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἐπαγρύπνει ἐφ' ὅλων τῶν ἐργασιῶν. Ὁ Τρύφων ἐκαλλιέργει τὰ φυτά, ἡ δὲ κυρία συνέλεγε τὰ ἄνθη.

— Ἡ κυρία! ἐψιθύρισεν ὁ νέος ἐρωτόληπτος . . . Ἄ! μάλιστα, γνωρίζω τὴν ψυχοκόρην τῆς θείας μου.

— Ἡ Μαρία Δημητριέβνα.

— Ποῦ εἶναι τώρα; εἶπεν ὁ Κοσμᾶς.

— Ἐδῶ, ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου τῆς θείας σας ζῇ μεθ' ἡμῶν.

— Εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ὑπηρετῶν;

— Ναί.

— Εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ὑπηρετῶν . . . ἐμουρμούρισεν ὁ Κοσμᾶς.

Ἔκαμε βήματά τινα ἐντὸς τῆς αἰθούσης, αἱ παρειαί του ἔγειναν ἐρυθραί, ἔπειτα, σταθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ Λαυρεντίου, καὶ χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ τὸν ἴδῃ κατὰ πρόσωπον, τῷ εἶπε.

— Τί λέγεις τώρα νὰ κάμωμεν περὶ αὐτῆς;

— Ὅ,τι διατάξητε.

— Ἐγώ . . . πῶς; ἄκουσον Λαυρέντιε· ἐν ὅσῳ δὲν ὑπῆρχε κύριος τῆς οἰκίας ταύτης, ἠδύνατο αὕτη νὰ ζῇ μεθ' ὑμῶν καὶ τῆς Θεοδοσίας, τώρα ὅμως. . . .

— Δὲν θέλετε μὲ συγχωρήσει νὰ τὴν φυλάττω ὡς πρότερον;

— Περὶ τούτου σὲ ἐρωτῶ ἂν ἦναι δυνατόν.

— Νομίζω, ἐπανέλαβεν ὁ Λαυρέντιος, ὅτι δὲν σᾶς κοστίζῃ τίποτε, ἐὰν μόνον θελήσητε νὰ μὲ διατηρήσητε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σας.

— Ὄχι, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς. Ἐν ὅσῳ δὲν ἦτο κανεὶς εἰς τὸ φρούριον, ἡ νέα ἠδύνατο νὰ ζῇ μεθ' ὑμῶν, ἀλλὰ τώρα . . . Σκέφθητι ὀλίγον, συμφέρει νὰ μείνῃ εἰς τὴν κατοικίαν τῶν ὑπαλλήλων, ὅτε ὁ δεσπότης τοῦ ὑποστατικοῦ τούτου εἶναι ἐνταῦθα;

— Βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ Λαυρέντιος, συστέλλων τὸ μέτωπον μὲ ὕφος σκεπτικόν· εἶναι θυγάτηρ ἀξιωματικοῦ . . . ἐν τοσούτῳ δὲν συγχωρεῖται εἰς ἕκαστον νὰ ζῇ, ὡς δὲν πρέπει· ὀφείλει ὅμως νὰ ὑποτάσσηται ἐνίοτε εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς θέσεώς του.

— Ἄκουσον, Λαυρέντιε, ἐὰν παρεχώρουν εἰς τὴν νέαν ταύτην νὰ κατοικῇ εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην καὶ νὰ τρώγῃ μὲ ἐμέ;

Ὁ Λαυρέντιος διετήρησε σιωπήν.

— Τί σκέπτεσαι;

— Εἶσθε κύριος νὰ πράξητε ὅπως βούλεσθε.

— Δὲν σὲ ἐρωτῶ περὶ τούτου. Ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὴν γνώμην σου· ἀποκρίθητί μοι εἰλικρινῶς· νομίζω ὅτι τοῦτο εἶναι καλλίτερον.

— Καλά, μικρέ μου πάτερ, συγχωρήσατέ μοι νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν γνώμην μου ἐλευθέρως· πιστεύω, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτε ἔχετε ἐξαίρετα αἰσθήματα. Εἶσθε ὅμως νέος, καὶ ἡ Μαρία Δημητριέβνα εἶναι 18 ἐτῶν. Μόνη μεθ' ὑμῶν! Τί θὰ εἴπῃ τότε ὁ κόσμος;

— Ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Κοσμᾶς. Καὶ πάλιν ἤρχισε νὰ σκέπτηται, καὶ νὰ περιπατῇ σιωπηλῶς ἐντὸς τῆς αἰθούσης· ἔπειτα, στραφεὶς αἴφνης πρὸς τὸν Λαυρέντιον,

— Ἀλλὰ νομίζεις, τῷ εἶπεν, ὅτι οἱ κακοὶ δὲν θὰ κάμωσι καμμίαν παρατήρησιν καὶ ἐὰν κατοικῇ εἰς τὸ πρὸς τὸ φρούριον μέρος τῆς οἰκίας; Δὲν δύνασαι νὰ τὴν φυλάττῃς κλειδωμένην, καὶ πάντοτε δύναμαι νὰ τὴν συναπαντῶ.

— Βέβαια· ἀλλ' οἱ αἰσχροὶ, ἐνδυναμονόμενοι ἐκ τούτου, θὰ συμφωνήσωσι καὶ θὰ εἴπωσιν ὅτι, ἐὰν ἦτον, ὡς ὤφειλε νὰ ἦναι, ἤθελεν ἐξακολουθῆ νὰ μένῃ εἰς τὴν ταπεινὴν κατοικίαν μου, καὶ νὰ μοιράζηται τὸ πενιχρὸν δεῖπνόν μου· ἄ! Θεέ μου! τὸ ἐφικτότερον εἶναι ὅπως εὑρεθῇ σύζυγος δι' αὐτήν.

Ὁ Κοσμᾶς εἰς τοὺς λόγους τούτους ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του ὑπὸ γενικοῦ ῥίγους καταληφθεῖσαν.

— Ἐν ὅσῳ ἔζη ἡ θεία σας, ἐπανέλαβεν ὁ Λαυρέντιος, οὐδεὶς τὴν εἶδεν, ἐκτὸς ἑνὸς στρατιωτικοῦ, ὅστις ἔλαβεν ἐνδομύχως αἰσθήματα δι' αὐτὴν, ἐκαλεῖτο δὲ Στέφανος Ἰβάνοβιτζ.

— Καὶ τίς οὗτος ὁ Στέφανος;

— Σημαιοφόρος εἰς τὸ σταθμεῖον τοῦ ἐν Νόβο — Κόπερ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος· εἶναι ὡραῖος, ἀλλ' ἔχει σχέσεις πολλὰς μὲ τὰ ποτήρια καὶ τὰς φιάλας.

— Καὶ οὗτος, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς μετὰ ζώσης συγκινήσεως, θέλει νὰ νυμφευθῇ τὴν Μαρίαν;

— Ἰδοὺ τί συνέβη. Ἤρχετο πολλάκις τῆς ἑβδομάδος ἐνταῦθα· ἔπειτα ὅμως, ἀφοῦ ἔμαθεν ὅτι ἡ θεία σας δὲν τὴν ἄφησε διαθήκην, ἔστρεψε τὰ νῶτα.

— Ὁ ταλαίπωρος! εἶπεν ὁ Κοσμᾶς, ἀναπνεύσας ἐλευθεριώτερα.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν, ἐξηκολούθησεν ὁ Λαυρέντιος, ὁπότε εἴμεθα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εὑρέθη ἐκεῖ εἷς ὑπαλληλίσκος, ἐσχάτως ἐλθὼν ἐκ Σαρατόβης, ὅστις ἐφαίνετο πολὺ ἐνασχολούμενος εἰς τὴν μικράν.

— Καὶ εὐχαριστεῖται νὰ συζευχθῇ μετὰ ἁπλοῦ ὑπαλληλίσκου;

— Διατί ὄχι; αἱ πλούσιαι νεάνιδες προσπαθοῦσι μόναι νὰ ὑπανδρεύωνται κατὰ τὴν ἀρέσκειάν των. Φαίνεται καλὸς, μόλον ὅτι ἔχει τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν ἀλλοίθωρον. Τώρα θὰ ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Καλὰ, καλὰ, Λαυρέντιε· θέλω σκεφθῆ καλλίτερα περὶ τῆς Μαρίας.

— Κάλλιστα, μικρέ μου πάτερ. Τὸ πρωΐ εἶναι καλλίτερον νὰ σκέπτηταί τις παρὰ τὸ ἑσπέρας. Καλὴ νύκτα σας λοιπόν.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ὁ Προκόπιος, ὅστις ἔμελλε νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Παρφέν. Σᾶς φέρω, εἶπεν εἰς τὸν κύριόν του, εἰδήσεις ἐκ τῶν χωρικῶν σας. Εἶναι πολὺ ηὐχαριστημένοι, καὶ ἔδωκαν διαταγὰς, ὅπως ἑτοιμάσωσι τὴν ἅμαξαν δι' αὔριον τὸ πρωΐ. Πρέπει νὰ διατρέξητε τοὺς ἀγρούς σας καὶ νὰ ἴδητε τὰ δάσῃ σας, ὅπου ὑπάρχει βέβαια καὶ καλὸν κυνήγιον.

Ὁ Κοσμᾶς δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἀπεσύρθη εἰς τὸν κοιτῶνά του ὅλως σύννους καὶ σκεπτικός.

Γ'.

Πῶς, ἐφώνησεν ὁ Προκόπιος, εἰσελθὼν τὴν ἐπαύριον τὸ πρωΐ περὶ τὰς 7 εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Κυρίου του, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐνδεδυμένον καὶ καθήμενον πλησίον τοῦ παραθύρου μὲ ἓν χαρτίον εἰς τὴν χεῖρα, πῶς! εἶσθε λοιπὸν ἕτοιμος! Πολὺ ἐνωρὶς ἐξυπνήσατε! Ἐγὼ δὲν ἐκοιμήθην ποσῶς. Δὲν ἔπαυσα συλλογιζόμενος τὴν ἔπαυλίν σας καὶ νὰ λογαριάζω τοὺς σάκκους τῶν σίτων· δύο χιλιάδων ῥουβλίων σῖτος ὑπάρχει εἰς τὸν χορτοβολῶνα, καὶ αἱ ἀποθῆκαι εἶναι πλήρεις. Εἶναι εὐλογία Θεοῦ. Ὁ Θεὸς δικαίως ἀντήμειψε τὰς ἡμέρας τῆς καρτερίας σας. Δὲν θέλετε προγευματίσει; δὲν θέλετε φάγει οὐδὲν πρὶν κάμητε τὴν ἐκδρομήν σας; οὔτω θέλομεν ἀναχωρήσει;

— Ναί! Προκόπιε, ἀναχωροῦμεν, ὄχι ὅμως διὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ δάσῃ, ἀλλὰ διὰ τὴν Μόσχαν.

— Διὰ τὴν Μόσχαν! διὰ νὰ κανονίσητε τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας σας; Δὲν μᾶς βιάζουν. Αὔριον δυνάμεθα νὰ κάμωμεν καὶ τοῦτο.

— Ἠξεύρεις, ἐπανέλαβεν ὁ Κοσμᾶς μετά τινων στιγμῶν σιωπὴν, ὅτι ἡ θεία μου εἶχε μίαν ψυχοκόρην;

— Τὴν θυγατέρα τοῦ ἀξιωματικοῦ, τὴν Μαρίαν Δημητριέβναν; τὴν εἶδον, εἶναι χαρίεσσα, ἀλλ' ἡ δύστηνος . . . δὲν ἔχει οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτε τύχην. Θὰ τὴν ἀπορρίψητε, μικρέ μου πάτερ;

— Γνωρίζεις προσέτι ὅτι ἡ θεία μου εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ τῇ κληροδοτήσῃ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά της;

— Τίς σᾶς τὸ εἶπεν; Ἐὰν ἐσχημάτιζε τοιαύτην πρόθεσιν, διατὶ δὲν τὴν ἐξετέλεσε; Δὲν πρέπει τις ἀμέσως νὰ πιστεύῃ εἰς ὅ,τι τῷ λέγουσιν.

— Ἐὰν ὅμως εἶχε θετικὸν μάρτυρα;

— Εἶναι ἀδύνατον· ἡ θεία σας ἦτον ἀγαθοτάτη. Δὲν ἔζησεν ὅμως μεθ' ἁρμονίας μὲ τὴν μητέρα σας, εἶναι ἀληθὲς, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι σφάλμα ἰδικόν σας. Ἐκτὸς τούτου, εἶσθε ὁ μόνος ἀνεψιός της, καὶ ἡ Μαρία εἶναι ψυχοκόρη.

— Ἐὰν δὲν μὲ πιστεύῃς, ἐρώτησον τὴν Θεοδοσίαν καὶ τὸν Λαυρέντιον.

— Δὲν μὲ συμφέρουν αἱ ἰδέαι τοῦ Λαυρεντίου, οὐδεὶς δύναται νὰ μοὶ εἴπῃ ὅτι ἡ θεία σας ἤθελέ ποτε ἀποφασίσει νὰ κληροδοτήσῃ εἰς ξένον τὴν κατάστασίν της, παρὰ εἰς πλησιέστερον συγγενῆ της. Καὶ διατὶ δὲν ἐκληροδότησε τοῦτο εἰς τὸν Λαυρέντιον καὶ τὴν Θεοδοσίαν; Δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὅτι ἔλαβέ ποτε τοιαύτην γενναιόφρονα πρόθεσιν.

— Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ Λαυρέντιος, ὅστις δύναται νὰ σᾶς ἐκθέσῃ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ἐλθὲ ἐδῶ, ἀγαπητέ. Παρατήρησον τὸ χαρτίον τοῦτο. Γνωρίζεις τὴν γραφὴν ταύτην;

— Εἶναι γραφὴ τῆς θείας σας.

— Κάλλιστα· ζήτησον τὴν Μαρίαν.

— Ὁ Λαυρέντιος, ὑποκλίνας τὴν κεφαλὴν, ἐξῆλθεν.

— Εὗρον, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς, τὸ χαρτίον τοῦτο εἴς τινα σύρτην τοῦ γραφείου· γνωρίζεις τί εἶναι; Εἶναι ἡ διαθήκη, Προκόπιε, δι' ἧς ἡ θεία μου κληροδοτεῖ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς εἰς τὴν ψυχοκόρην της Μαρίαν Δημητριέβναν.

— Ἄ! ποτὲ δὲν τὸ ἐφαντάσθην· ἡ δύστηνος θεία σας ἦτο δυσηρεστημένη καθ' ὅλην τὴν ζωήν της· ἀλλὰ δὲν πειράζει· ἡ διαθήκη αὕτη δὲν εἶναι γεγραμμένη ἐπὶ ἁπλοῦ τεμαχίου χάρτου; Οὐδεὶς ὑπάρχει μάρτυς· οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν αὐθεντικότητα τούτου, οὔτε ὁ δικαστὴς τὴν ἀναγνωρίζει.

— Ἐὰν ἐγὼ τὴν ἀναγνωρίζω . . . καὶ τὴν παραδέχομαι;

— Ὑμεῖς, ἐφώνησεν ὁ Προκόπιος, ὑμεῖς! εἶναι ἀστεϊσμός.

— Ὄχι, Προκόπιε.

— Θέλετε λοιπὸν ἀφήσει τὸ ὑποσταστικὸν τοῦτο εἰς τὴν ὀρφανὴν αὐτήν; ὁποία ἰδέα! Θεέ μου!

— Ἄκουσον· ἐὰν ἡ θεία μου δὲν ἀπέθνησκεν αἴφνης, καὶ ἔκαμνε τὴν διαθήκην καθ' ὅλους τοὺς τύπους!

— Αἱ ὑποθέσεις αὗται δὲν ἀξίζουν τίποτε, ἐπανέλαβεν ὁ Προκόπιος μετὰ νέας συγκινήσεως· ἡ διαθήκη δὲν ἰσχύει, διότι δὲν εἶναι κανονικὴ, ἔννομος, καὶ κατὰ τοὺς τύπους. Ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ οὕτω· θέλετε νὰ ἐναντιωθῆτε εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Θέλετε λοιπὸν ν' ἀπορρίψητε τὴν εὐεργεσίαν ταύτην τοῦ Θεοῦ;

— Μὴ ταράττησαι, Προκόπιε· ὁ Θεὸς λαλεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ μου διὰ τῆς συνειδήσεώς μου, διατάττων τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὑποστατικοῦ εἰς τὴν ὀρφανήν.

— Καὶ ὑμεῖς μήπως δὲν εἶσθε ὀρφανός;

— Αὕτη ὅμως δὲν ἔχει οὐδένα ἐπὶ γῆς.

— Καὶ ὑμεῖς ποῖον ἔχετε;

— Ἐγὼ εἶμαι ἄνθρ, καὶ δύναμαι νὰ κερδίσω τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἐὰν δὲν ἐπιτύχω ἁρμόζουσάν μοι ὑπηρεσίαν εἰς Μόσχαν, εἰσέρχομαι εἰς τὸν στρατὸν πάλιν· ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος.

— Μάλιστα· ἐφρόντισε νὰ σᾶς δωρήσῃ ἀνέλπιστον πατρικὴν περιουσίαν, καὶ ὑμεῖς τὴν ἀποποιεῖσθε.

— Ἐπαναπαύθητι εἰς τὴν ἀπόφασίν μου, ἀγαπητέ μοι Προκόπιε, καὶ ὕπαγε νὰ ἑτοιμάσῃς τὰ τῆς ἀναχωρήσεως.

— Εἶναί ποτε δυνατὸν τοῦτο! ἐμουρμούρισε μετὰ φωνῆς πεφοβισμένης ὁ γέρων ὑπηρέτης. Δὲν θέλετε λοιπὸν νὰ σκεφθῆτε;

— Ἐσκέφθην ὡρίμως.

— Κύριε τοῦ ἐλέους, εἶπεν ὁ Προκόπιος μετ' ἀπελπισίας. Ὁποίαν ἰδιοκτησίαν, οἰκίαν ἐντελεστάτην

μὲ παραπήγματα καὶ ἀποθήκας ἔχων, νὰ θέλῃ νὰ περιπλανᾶται δυστυχὴς ἐν τῷ κόσμῳ!

— Σᾶς παρακαλῶ, ἀγαθέ μου κύριε, νὰ μὴ πράξητε τοιοῦτόν τι, πρὶν ἢ σκεφθῆτε ὡρίμως ὀλίγον· ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, περιμείνατε ὀλίγον. Τί σᾶς ἀναγκάζει νὰ ἦσθε τόσον γενναῖος πρὸς τὴν θυγατέρα ταύτην; Δόσατέ την ἐν δῶρον. Νυμφευθῆτέ την.

— Ἀρκεῖ. Κάμε ὅ,τι σὲ διατάττω, ἐὰν δὲν θέλῃς νὰ ἀναχωρήσω ἄνευ σοῦ.

Ποτὲ ὁ Κοσμᾶς δὲν ὡμίλησε τοσοῦτον ἀποτόμως πρὸς τὸν πιστόν του ὑπηρέτην. Ὁ δυστυχὴς γέρων, προσβληθεὶς καιρίως ὑπὸ τῆς ἐκφράσεως ταύτης, ἐξῆλθε μουρμουρίζων.

— Ν' ἀναχωρήσῃ χωρὶς ἐμέ. . . χωρὶς ἐμέ. Ποῦ κατήντησα!

Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον ἀπήντησε τὸν Λαυρέντιον καὶ τὴν Μαρίαν. Δὲν ἐχαιρέτησε μὲν τὸν Λαυρέντιον, ἔρριψεν ὅμως περίεργον βλέμμα πρὸς τὴν Μαρίαν.

— Ὡραῖον πλάσμα, εἶπε καθ' ἑαυτόν, εἶναι ἀξιέραστος.

Ὁ Λαυρέντιος, πλησιάσας τὸν Κοσμᾶν, ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ Μαρία ἦτον εἰς τὸν πλησίον θάλαμον.

— Φέρε τὴν μέσα ἐδῶ, ἀπεκρίθη μετὰ συγκεκινημένης φωνῆς ὁ ἔντιμος ἀξιωματικός. Ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του πάλλουσαν ἰσχυρῶς, εἶχεν ἀνάγκην νὰ μείνῃ ἐπί τινα στιγμὴν μόνος, διὰ νὰ καθησυχάσῃ τὸν ἑαυτόν του. Ὅλη ἡ νὺξ τῷ ἐπροξένησεν ἰσχυρὰν ἀνησυχίαν. Κατὰ πρῶτον εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὅτι θέλει προσφέρει τὴν χεῖρά του εἰς τὴν Μαρίαν, ὅτι θέλει νικήσει διὰ τοῦ γάμου του πᾶσαν δυσκολίαν, καὶ θέλει εἶναι ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων. Ἔπειτα ὅμως τῷ ἦλθεν ἡ ἰδέα, μήπως ἡ Μαρία δὲν θελήσῃ νὰ τὸν συζευχθῇ, εἰ μὴ διὰ νὰ ἔχῃ μέσον ὑπάρξεως. Προσφέρων δὲ αὐτῇ τὴν χεῖρά του καθ' ἣν στιγμὴν ἡ νεᾶνις ἐξηρτᾶτο κατὰ πάντα παρ' αὐτοῦ, ἤθελε τῇ εἰπεῖ: Δὲν μὲ γνωρίζετε, δὲν μὲ εἴδετε ποτέ· πιθανὸν νὰ ἦμαι κακός, καὶ ὁ χαρακτήρ μου νὰ σᾶς ἦναι ἀντιπαθητικός. Ἴσως ἀγαπᾶτε καὶ ἄλλον, ἀλλὰ δὲν βλάπτει. Ὀφείλετε νὰ μὲ συζευχθῆτε, διότι εἶσθε πτωχὴ, διότι ἡ εὐεργέτις σας δὲν ἐξεπλήρωσε τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πρόθεσίν της. Τὴν ἀγαπᾶτε, διότι ἦτον ὡς μήτηρ σας. Ἐγὼ δὲν ἤξευρον ὅτι ἔζη. Δὲν εἶσθε ἐκ τῆς οἰκογενείας της; ἐγὼ εἶμαι ἀνεψιός της, ὁ ἔννομος κληρονόμος της. Ὁ νόμος μοὶ δίδει τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς ἀρνηθῶ τὰ πάντα, νὰ σᾶς ἀποβάλω τῆς οἰκίας ταύτης, ἢ νὰ σᾶς διατηρήσω εὐσπλαγχνίας χάριν εἰς τὸν θάλαμον τῶν ὑπηρετῶν. . .

— Ὄχι, ὄχι, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Κοσμᾶς, ἃς κατακτήσῃ ὅ,τι τῇ ἐπέπρωτο. Ἔσο ἐλευθέρα νὰ πράξῃς ὅ,τι θέλεις. Ἐὰν δὲ ἀποποιηθῇ τὸν ἔρωτά μου, καὶ δὲν συγκατανεύσῃ νὰ μὲ συζευχθῇ, τότε καὶ ἐγὼ πράττω ὅ,τι δεῖ.

Οὕτω διαλογιζόμενος, ἐπροχώρησε πρὸς τὴν αἴθουσαν. Ἡ Μαρία ἦτον ἐκεῖ, ὀρθία, φέρουσα ποταπὸν ἔνδυμα, ὡς τὴν εἶδε τὴν προτεραίαν· αἱ παρειαί της ἦσαν ζωηρόταται, καὶ τὰ δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της.

— Ἄφησέ μας μόνους, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς εἰς τὸν Λαυρέντιον, ὅστις ἵστατο εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

Ἡ Μαρία ἔστρεψε τὴν κεφαλήν της πρὸς τὸ μέρος του, ὁ δὲ γέρων παρετήρησεν αὐτὴν, καὶ ἔπειτα τὸν Κύριόν του, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸν ὁμιλήσῃ· ἀλλ' ὁ Κοσμᾶς διέταξε νὰ ἐξέλθῃ καὶ οὗτος.

— Καθήσατε, Κυρία, εἶπεν ὁ νέος ἀξιωματικὸς, δεικνύων πρὸς τὴν Μαρίαν τὸν κ α ν α π έ ν. Ἐπιθυμῶ νὰ συνομιλήσω μεθ' ὑμῶν, καθήσατε, παρακαλῶ.

Τὸ σεβάσμιον καὶ σχεδὸν πεφοβισμένον ὕφος, μεθ' οὗ προσεφέρθησαν οἱ λόγοι οὗτοι, ἐβεβαίωσαν τὴν Μαρίαν περὶ τῆς ἀσφαλείας της, ἥτις, ὑψώσασα καὶ ἰδοῦσα τὴν ἀγαθὴν καὶ ἔντιμον φυσιογνωμίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἀνέπνευσεν ἐλευθεριώτερον.

— Καθήσατε ἐπὶ τῆς θρονίδος ταύτης, ἐπρόσθεσεν ὁ Κοσμᾶς, λαμβάνων αὐτὴν τῆς χειρός. Εἶναι ἡ θέσις σας. Εἶσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας τώρα.

— Εἰς τὴν οἰκίαν μου! ἐψιθύρισεν ἡ νέα! Καὶ στρέψας πρὸς τὸν Κοσμᾶν ἓν βλέμμα, ἐκφράζον λυπηρὰν ἰδέαν, ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

— Διατί τὰ δάκρυα ταῦτα; εἶπεν ὁ νέος, ὅστις ἐκάθητο ἀπέναντί της ἐπὶ ἕδρας τινός. Ἡσυχάσατε, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφήσατέ μοι. Ἐπαναλαμβάνω νὰ σᾶς εἴπω ὅτι εἶσθε εἰς τὴν οἰκίαν σας.

— Συγχωρήσατέ μοι, Κύριε. Γνωρίζω ὅτι εἶμαι πτωχοτάτη, ὀρφανὴ, ἔχουσα ὡς ἄσυλον ἐνταῦθα τὴν οἰκίαν τῆς ἀγαθότητός σας.

— Ἀπατᾶσθε· γνωρίζετε ὅτι ἡ θεία μου ἤθελε νὰ σᾶς κληροδοτήσῃ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά της;

Ἡ Μαρία δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἔσο ἥσυχος· εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ γνωρίζετε;

— Μάλιστα, ἐψιθύρισεν ἡ Μαρία, ἡ εὐεργέτις μου μοὶ τὸ εἶπε πρό τινων ἡμερῶν τοῦ θανάτου της· ἀλλ' εἶχε δίκαιον;

— Ἀναμφιβόλως.

— Ἔστω· ἐπανέλαβεν ἡ Μαρία, ἀλλὰ θὰ εἰπῆτε ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Εἶμαι σύμφωνος κατὰ πάντα. Πιστεύω ὅτι ἡ θεία σας δὲν ἠδύνατο χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀδικίαν, νὰ ἀποκληρώσῃ τὸν ἀνεψιόν της ἀπέναντι ξένης τινός.

— Εἶσθε ξένη εἰς αὐτήν;

— Ἄ! ὄχι, ὄχι, ἐφώνησεν ἡ Μαρία μετὰ λυγμῶν.

— Ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδον τὴν θείαν μου, ἐξηκολούθησεν ὁ Κοσμᾶς. Ὑμεῖς δὲ, Μαρία, ὑπήρξατε ἡ παρηγορία τοῦ γήρατός της· σᾶς ἠγάπα ὡς θυγατέρα της.

— Τῷ ὄντι.

— Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ξένος δι' αὐτήν, καὶ ὅτι τυχαίως ὑμεῖς ἐμέλλετε νὰ ἦσθε κληρονόμος της· αὕτη ἦτον ἡ πρόθεσίς της, καὶ ἡ διαθήκη αὕτη εἶναι ἡ δοκιμὴ αὐτῆς. Πραγματικῶς ἡ διαθήκη αὕτη δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἔννομον ἀξίαν. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπακούσω εἰς τὰς θελήσεις ἐκείνης, ἥτις δὲν ἔλαβε τὸν κατάλληλον καιρὸν διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον της, οὐδεὶς δὲ πρὸς τούτοις δύναται νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ δώσω εἰς ὑμᾶς τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο.

— Εἰς ἐμέ! ἐμουρμούρισεν ἡ Μαρία μετὰ ζωηρᾶς συγκινήσεως. Μὲ περιφρονεῖτε!

— Δύνασθε νὰ φανταασθῆτε τοιοῦτόν τι! Ὄχι, Μαρία. Ἀπὸ τοῦδε πάντα τὰ ἐνταῦθα εἰς σὲ ἀνήκουν. Συγχωρήσατέ μοι ὅμως νὰ διαμείνω ἐνταῦθα ἡμέρας τινὰς, ἕως ὅτου ἀναχωρήσω διὰ τὴν Μόσχαν, διὰ νὰ κανονίσω τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας σας.

Θεέ μου! Θεέ μου! μήπως εἶναι ὄνειρον; ἐφώνησεν ἡ Μαρία.

— Ἐμὲ μὴν εὐχαριστεῖτε, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς ἐγερθείς. Διαφυλάξατε τὴν εὐγνωμοσύνην σας διὰ τὴν εὐεργέτιν σας· ὑπακούω εἰς τὴν θέλησίν της, ἰδοὺ τοῦτο ἤθελον νὰ σᾶς εἴπω. Ἤδη ὅμως δύνασθε νὰ μεταβῆτε καὶ νὰ εὐχαριστήσητε τοὺς κατὰ τὴν δυστυχίαν ὑπερασπισθέντας ὑμᾶς. Χαίρετε, Μαρία, Χαίρετε.

Ὅστις ἠσθάνθη τὴν συγκίνησιν, ἣν λαμβάνει ἡ ψυχὴ, ὅτε ἀμέσως, ἐν μιᾷ ῥοπῇ, ἄνευ ἐμποδίων, μεταβαίνει ἐκ τῶν ἀγωνιῶν εἰς τὴν χαράν, οὗτος δύναται νὰ σχηματίσῃ καὶ ἰδέαν τῶν ἀγαλλιάσεων τῆς Μαρίας. Ἐξελθοῦσα τῆς αἰθούσης, ἀπήντησε τὸν Λαυρέντιον, καὶ ἐρρίφθη εἰς τοὺς βραχίονάς του, κλαίουσα καὶ γελῶσα, ἔπειτα ποιοῦσα τὸν σταυρόν της χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν.

Ὁ Προκόπιος, ὅστις εὑρίσκετο ἐκεῖ τότε, τὴν παρετήρησε μετ' ἐκπλήξεως, καὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του τῷ ἐφάνη νὰ κτυπήσῃ τὴν κεφαλήν του ἐπὶ τοῦ τοίχου.

— Κυρία! Κυρία, τί σᾶς συνέβη; εἶπεν ὁ Λαυρέντιος. Πρὸς Θεοῦ! ἡσυχάσατε! διατί κλαίετε καὶ γελᾶτε συνάμα;

— Ἄ! ἐμουρμούρισεν ὁ Προκόπιος. Εἶναι φυσικὸν ἀποτέλεσμα μεγάλης εὐδαιμονίας. Δὲν εἶναι π α ῖ ζ ε γ έ λ α σ ε. Εἶναι τύχη. . . Λοιπὸν, Κυρία, ὁ Κύριός μου σᾶς ἄφησε τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο;

— Εἶναι δυνατὸν τοῦτο; ἐφώναξεν ὁ Λαυρέντιος.

— Ναί! ἀπεκρίθη ἡ Μαρία, ναί, ὁ Κοσμᾶς Πέτροβιτζ ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐπιθυμίας τῆς εὐεργέτιδός μου· ἀλλ' ὁποία εὔσπλαγχνος καρδία! ὁποία γενναιότης!

— Ἡ καλλιτέρα γενναιότης πραγματικῶς δι' ἐκεῖνον, ὅστις δὲν ἔχει νὰ ζήσῃ.

— Τί λέγετε; ἐφώνησε ζωηρῶς ἡ Μαρία, καὶ ὁ Κύριός σας εἶναι πτωχός;

— Καὶ πλούσιον τὸν νομίζετε; εἶπεν ὁ Προκόπιος· ἄ! βέβαια, θέλει πάλιν νὰ δωρήσῃ τὴν τύχην του.

— Καὶ δὲν ἔχει τοὐλάχιστον κτήματά τινα;

— Ἔχει μόνον μίαν τ ε λ έ γ κ α ν καὶ δύο χωρικοὺς ἵππους.

— Δὲν ἔχει χρήματα;

— Πέντε σχεδὸν ῥούβλια.

— Εἶναι δυνατόν! ἀλλὰ, Θεέ μου, πῶς ζῇ;

— Διὰ τῆς Προνοίας, ἥτις τρέφει τὰ πτηνὰ αὐτά· θέλει νὰ ὑπάγῃ εἰς Μόσχαν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ θέσιν. Καὶ ἆρά γε θέλει ἐπιτύχει; ἐνῷ δὲν ἔχει οὔτε γονεῖς, οὔτε φίλους, οὔτε προστάτην;

— Θεέ μου! Θεέ μου, ἐφώνησεν ἡ Μαρία, ὁ Κοσμᾶς πτωχός! ὁ Κοσμᾶς ὀρφανός! δὲν ἔχει νὰ ζήσῃ. .

— Ἄ! εἶσθε ἀγαθὴ, τῇ εἶπεν ὁ Προκόπιος μετὰ συγκινήσεως. Μὴ μᾶς ἀποπέμπητε εἰς τὸν κόσμον, τοῦτο εἶναι σκληρότατον.

Ἡ νέα τὸν ἤκουσε μετὰ σιωπῆς καὶ κεκλιμμένη τῇ κεφαλῇ. Πάραυτα τὸ πρόσωπόν της ἔγεινε πορφυροῦν, οἱ ὀφθαλμοί της ζωηρότατοι. Μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔνθα εὗρε τὸν Κοσμᾶν σύννουν, καθήμενον πλησίον τοῦ παραθύρου.

— Κοσμᾶ, τῷ εἶπεν ἡ Μαρία μετὰ φωνῆς τεταραγμένης, εἶσθε περίεργος ἄνθρωπος. Τὸ ὄνομά σας θέλει κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰς δεήσεις μου· ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τὸ γενναιόφρον ἔργον σας.

— Τί σημαίνουσι ταῦτα; ἠρώτησεν ὁ Κοσμᾶς, τί τρέχει;

— Τώρα γνωρίζω τὰ πάντα. Γνωρίζω ὅτι δὲν ἔχετε τίποτε, εἶσθε ὀρφανός. Δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ὅπερ νομίμως καὶ δικαίως σᾶς ἀνήκει.

— Τοιαύτη ὅμως ἦτον ἡ θέλησις τῆς θείας μου.

— Εἶσθε βέβαιος; ἠξεύρετε ποία ἦτον ἡ γνώμη της κατὰ τὰς τελευταίας της στιγμάς; ἴσως κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου της ἠυχαρίστησε τὸν Θεὸν, διότι δὲν τὴν παρεχώρησε καιρὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔργον της. Καὶ νομίζετε ὅτι ἤθελεν ἀρνηθῆ τὰ ὑπάρχοντά της εἰς τὸν ἀνεψιόν της, ἐὰν ἐγνώριζε ὅτι ἦτον ἄπορος καὶ ὀρφανός;

— Εἶμαι νέος, . . . δύναμαι νὰ ἐργασθῶ, ἐνῷ ὑμεῖς. . .

— Μὴν ἀνησυχεῖτε δι' ἐμέ. Δὲν ἔχω ἐπὶ γῆς πραγματικῶς οὐδένα συγγενῆ, ἀλλὰ δὲν ἔχω τὸν οὐράνιον πατέρα; οὗτος δὲν ἐγκαταλείπει τὰ τέκνα του· ἡ θεία σας διετήρει τοσαύτας γυναῖκας, καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ ἡ μᾶλλον κακὴ τούτων δὲν θέλει μοὶ ἀρνηθῆ ἄσυλον.

— Καὶ τί! θέλετε νὰ διαφθαρῆτε ἐν τῷ κόσμῳ;

— Τί ἔχω νὰ πάρω καὶ νὰ δώσω μὲ τὸν κόσμον;

— Τίς θέλει φροντίζει, εἶπεν ὁ Κοσμᾶς, περὶ τῶν καλῶν τούτων χωρικῶν; Τίς θέλει ἀνταμείψει τὴν ἀγαθότητα τῶν προστατευσάντων σε;

— Ὑμεῖς, Κοσμᾶ. Τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο εἶναι ἰδικόν σας.

— Ἐὰν ἔχῃ οὕτω, δύναμαι νὰ τὸ χαρίσω εἰς ὁποιον θέλω.

— Μάλιστα, ἀλλ' οὐχὶ εἰς ἐμὲ, οὐδεὶς μὲ ἐμποδίζει εἰς τὴν ἀπόφασίν μου. Ἤδη δὲν ἔχω τίποτε καὶ ἔχω τὴν συνείδησίν μου καθαράν. Ἐὰν ὅμως ἔχω τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο, δὲν θὰ δυνηθῶ ποτὲ νὰ ζήσω ἡσύχως, καὶ μάλιστα ἐνόσῳ συλλογίζομαι ὅτι ὁ μόνος κληρονόμος τῆς εὐεργέτιδός μου, ὁ μόνος ἀνεψιὸς αὐτῆς, ὢν εἰς ἔνδειαν, ἐξαιτεῖται βοήθειαν παρ' ἄλλου· ὤ! ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἀποτρόπαιος, δὲν δύναμαι νὰ τὸ παραδεχθῶ.

Ἡ ἔξαψις τῆς νεανίδος, ἡ ἁπλεως εὐγενοῦς αἰσθήματος καρδία της ἔδωσαν τότε εἰς τοὺς ὡραίους

μεγάλους ὀφθαλμούς της ἔκφρασιν ὑψηλὴν, καὶ εἰς ὅλην τὴν φυσιογνωμίαν της ἰδανικὴν ὡραιότητα.

Ὁ Κοσμᾶς τὴν παρετήρει μετὰ θαυμασμοῦ, αἰσθανθεὶς ὅτι δὲν ἠδύνατο περαιτέρω νὰ κρατήσῃ τὸ αἴσθημα, ὃ τῷ ἐνέσπειρε.

— Καλῶς, εἶπε τέλος κεκομμένως, ἐὰν δὲν θέλητε νὰ κατέχητε τὴν ἰδιοκτησίαν μόνη σας, δύνασθε νὰ συγκατανεύσητε νὰ τὴν κατέχητε μετ'ἐμοῦ;

— Μεθ' ὑμῶν;

— Μάλιστα, Μαρία, ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὴν ἐγκαταλείψω τὴν κατοικίαν ταύτην .... πρέπει νὰ μένητε ἐνταῦθα μετ' ἐμοῦ ... νὰ μὲ συζευχθῆτε.

Δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ περισσότερον, διότι ἡ συγκίνησίς του τὸν ἐμπόδιζεν.

Ἡ νέα ἠρυθρίασεν ἐπί τινα στιγμὴν. Κατελήφθη δὲ ὑπὸ ἐκπλήξεως τότε, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποκριθῇ. Ὁ Κοσμᾶς τὴν παρετήρει σιωπηλῶς.

— Θεέ μου! εἶπε τότε καθ' ἑαυτὴν, τί μὲ εἶπε;

Ἔπειτα οὗτος ἔκαμε νέαν κίνησιν καὶ μετὰ φωνῆς ἠχητικῆς τῇ εἶπε.

— Μαρία, θέλεις νὰ γείνῃς σύζυγός μου;

— Ἀλλὰ σήμερον μόνον μὲ εἴδετε, ἀπεκρίθη αὕτη, δὲν μὲ γνωρίζετε.

— Σᾶς εἶδον, ἐφώνησεν οὗτος, καὶ ἠξεύρω ὅτι εἶσθε ὡραία· ἔμαθον τὰ περὶ ὑμᾶς, εἶσθε ἀγαθή. Τί νὰ ἐρωτήσω περιπλέον;

Ὁ εὐγενὴς Κοσμᾶς ἐξέφρασε τὴν ἰδέαν του μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος, καὶ γλώσσης τοσοῦτον παγιδευτικῆς, ὥστε τέλος ἡ Μαρία τῷ ἐπρότεινε τὴν χεῖρα, ἔχουσα χαμηλὰ τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς εὐτυχίας του ὁ Κοσμᾶς τὴν ἐκράτησεν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ ὡδήγησεν αὐτὴν εἰς τὸν θάλαμον, ἔνθα εὑρίσκοντο ὁ Λαυρέντιος καὶ ὁ Προκόπιος, καὶ ἐφώνησεν.

— Ἰδοὺ ἡ Κυρία σας!

Ὁ Λαυρέντιος ὑπέκλινε, ὁ δὲ Προκόπιος ἱστάμενος ἐτραύλισεν ἐντὸς τῶν ὀδόντων του.

— Ἡ Κυρία τῶν χωρικῶν τούτων καὶ ὄχι ἰδική μου.

— Μαρία Δημητριέβνα, ἐπανέλαβεν ὁ Κοσμᾶς, παρατηρήσατε τὸν ἄνδρα τοῦτον· εἶναι μετ' ἐμοῦ ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς παιδικότητός μου καὶ μοὶ εἶναι ὡς δεύτερος πατήρ· ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐλευθερίαν του, ἀλλ' οὐδέποτε ἀπεφάσισε νὰ μ' ἀποχωρισθῇ. Νὰ τὸν ἀγαπᾶτε, Μαρία, καθὼς καὶ ἐγὼ θέλω ἀγαπᾷ τὸν Λαυρέντιον καὶ τὴν Θεοδοσίαν, οἵτινες σᾶς ἔμειναν πιστοὶ κατὰ τὴν δυστυχίαν σας .... Καλὰ, Προκόπιε. Διατὶ μὲ παρατηρεῖς οὕτω; εὐχηθῆτε τὴν Μαρίαν Δημητριέβναν· εἶναι μνηστή μου.

— Μνηστή σας! ἐφώνησαν ἀμφότεροι οἱ γέροντες ταὐτοχρόνως.

— Μάλιστα, φίλοι μου, καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας σύζυγός μου.

— Ἀ! ἀγαπητή μοι Μαρία, εἶπεν ὁ Λαυρέντιος, ἀγαπητέ μοι Κύριε Κοσμᾶ, δέχθητε τὰ συγχαρητήρια μου.

— Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογῇ! ἐφώνησεν ὁ Προκόπιος. Πόσον αἰσθάνομαι τὴν καρδίαν μου ἐλαφρὰν, διότι τὸ ὑποστατικὸν τοῦτο ἀνήκει εἰς ὑμᾶς· δὲν εἶναι οὕτω, ἀγαπητέ μοι Κύριε;

— Βεβαιότατα, ἀπεκρίθη ὁ Κοσμᾶς· εἶναι δῶρον τῆς μνηστῆς μου Μαρίας Δημητριέβνας.

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν)

ΑΙΜΙΛΙΑ ΛΕΟΝΤΙΑΣ.

ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΠΥΡΑΜΙΔΩΝ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Ὁ ἀστρονόμος τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου Μαχμοὺδ βὲης ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως πολλοῦ λόγου ἄξιον πόνημα περὶ τῆς ἡλικίας τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὸν Σείριον ἀστέρα. Ἐπιφορτισθεὶς παρὰ τοῦ πρώην Ἀντιβασιλέως νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀληθῆ τοποθέτησιν τῶν γιγαντίων τούτων μνημείων, ἐμελέτησε συντόνως τὰ περὶ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῶν. Εὗρε δὲ διὰ τὴν μεγάλην πυραμίδα μῆκος 231 μέτρων διὰ τὴν τετραγωνικὴν βάσιν καὶ ὕψος 146 μέτρων καὶ 40 ἑκατοστομέτρων, ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι αἱ πλευρικαὶ προσόψεις σχηματίζουσι μὲ τὸν ὁρίζοντα γωνίαν 51ο καὶ 45'. Ἡ αὐτὴ ἐγκλιτικὴ γωνία εὑρίσκεται εἰς τὰς τρεῖς πυραμίδας τῆς Μέμφιδος καὶ κατὰ μέσον ὅρον 52ο. Αὕτη δὲ ἡ σχεδὸν ἀμετάβλητος ἐγκλιτικὴ, ὡς καὶ ἡ περίστασις τοῦ ὅτι αἱ πυραμίδες καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτύμβια μνημεῖα τῆς Αἰγύπτου ἀνατολίζονται πάντα ἀκριβῶς πρὸς τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου, καταδεικνύουσιν ὅτι ὑπῆρχε πιθανῶς σχέσις τις μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ. Ὁ Μαχμοὺδ βὲης εὑρίσκει ὅτι ὁ Σείριος ἀστὴρ, διαβαίνων ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ Γιζὲχ, ῥίπτει σχεδὸν καθέτως τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πλαγίων μερῶν μεσημβρινῶς τῶν πυραμίδων.

Ὁ Αἰγύπτιος ἀστρονόμος ὑπελόγισεν οὕτως ἐπί τινας αἰῶνας τὴν ἀλλαγὴν τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν ἡ μεταχώρησις ἔκαμε νὰ ὑποστῇ ὁ πλανήτης οὗτος, καὶ ἑπομένως ἐξήγαγε τὸ συμπέρασμα, ὅτι τῷ 3300 πρὸ Χριστοῦ αἱ ἀκτῖνες τοῦ Σειρίου ἔπεσαν καθέτως ἐπὶ τῶν μεσημβρινῶν πλευρῶν τῶν πυραμίδων. Κατὰ δὲ τὰ ἀστρονομικὰ ἀξιώματα, τότε θεωρεῖται ἡ ἐπιῤῥοὴ ἑνὸς ἀστέρος μεγαλειτέρα, ὅταν αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ πίπτουσιν ἐπί τινος ἀντικειμένου. Ἑπομένως, ἐὰν ἅπαξ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπόθεσιν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Μαχμοὺδ βὲης, ὅτι αἱ πυραμίδες ἐκτίσθησαν πρὸ τρισχιλίων ἐτῶν, βεβαιούμεθα ὅτι ἔδοσαν ἐπίτηδες εἰς τὰς προσόψεις αὐτῶν ἔγκλισιν 52ο πρὸς τὸν ὁρίζοντα. Ἤθελον πιθανῶς νὰ φωτίζωνται αὗται ὑπὸ τοῦ λαμπροτέρου ἀστέρος τοῦ στερεώματος, ὅστις ἦν τότε ἀφιερωμένος τῷ θεῷ Σοθει. Αἱ δὲ πυραμίδες εἶναι ἐπιτύμβια μνημεῖα, τεθέντα ὑπὸ τὴν προστασίαν ταύτης τῆς θεότητος. Εἶναι προσέτι σημειώσεως ἄξιον ὅτι ἡ χρονολογία των 3300 ἐτῶν

πρὸ Χριστοῦ συμφωνεῖ πληρέστατα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Γάλλου Βανσὲκ, καθ' οὓς ὁ Χέοψ ἐβασίλευσεν ἐν Αἰγύπτῳ 34 αἰῶνας πρὸ τῆς Χριστιανικῆς χρονολογίας.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

(Τουρκικά).

Αἱ καλαὶ πράξεις διώκουσι τὰς κακάς.

Χίλια δάκρυα δὲν πληρόνουσιν ἓν χρέος.

Ὁ καλὸς ἵππος ἐγκαρδιόνει τὸν ἱππέα.

Ὑπάρχουσι λόγοι, ὁμοιάζοντες μὲ ἁλμυρὰ ζαχαρωτά.

Ὁ τρώγων μόνος τὸν ἄρτον αὐτοῦ μόνος βαστάζει καὶ τὸ φορτίον του.

Τὸ ἐλεεῖν δημοσίᾳ εἶναι ἐπαινετόν· ἔτι δὲ ἐπαινετότερον εἶναι τὸ ἐλεεῖν κρυφίως καὶ βοηθεῖν τοὺς πάσχοντας.

Ἡ νὺξ ἐγκυμονεῖ τὴν αὔριον, καὶ μόνος ὁ Θεὸς γνωρίζει τί θὰ φωτίσῃ ἡ αὐγή.

Ἡ ἀθωότης εἶναι τὸ ἥμισυ τῆς καλλονῆς.

Ἡ ζηλία εἶναι ἀδελφὴ τοῦ κέρδους.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο ἐχθροὺς, τοὺς ὁποίους ἐν τούτοις ἀγαπᾷ· οὗτοι δὲ εἶναι τὰ ἀγαθά του καὶ τὰ τέκνα του.

Χίλιοι φίλοι εἶναι ὀλίγον· εἷς ἐχθρὸς εἶναι πολύ.

Δὲν θὰ πάρῃς εἰς τὸν ἄλλον κόσμον παρὰ ὅ,τι δώσῃς εἰς αὐτόν.

Ὅταν εὑρίσκεσαι ἐν συναναστροφῇ, μὴ κάμνε κατάχρησιν μήτε τοῦ λόγου μήτε τῆς σιωπῆς· μεταχειρίζου ἐναλλὰξ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ὦτά σου.

Ἡ καρδία εἶναι παιδίον· ἐλπίζει ὅ,τι ἐπιθυμεῖ.

Κάθε συμβεβηκὸς εἶναι ἓν μάθημα.

Ὅταν ὁ ἰμάμης λησμονῇ ἑαυτὸν, καὶ ἡ ὀμήγυρις χάνει τὸ πρὸς αὐτὸν ὀφειλόμενον σέβας.

Μὴ ζήλευε τὴν λευκότητα τοῦ σαρικίου, τοῦ ὁποίου τὰ πλυστικὰ ἀκόμη δὲν ἐπληρώθησαν.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(Ὅτε τὴν εἶδον).

Εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἀρχίζει
νὰ μᾶς στολίζῃ
Μ' ὅλα τὰ κάλλη της ἡ νεότης,
κ' ἡ ἀθωότης
Φεύγει ποτίζουσα μὲ πικρίας
ἡμᾶς μυρίας,
Ἄγγελον ἕνα, ἢ μᾶλλον μίαν,
Θεᾶς ὁμοίαν
Εἶδον παρθένον. Αὐτή 'ς τὰ χείλη
ὅταν ὡμίλει
Ὅλας τὰς χάριτας καὶ τὰς Μούσας
εἶχεν ᾠδούσας.
Εἶχε τὸ χρῶμα ῥόδου κοκκίνου
καὶ λευκοῦ κρίνου.
Ἦτο πρωτότυπον Ἀφροδίτης
ἡ καλλονή της.
Ἦτο τὸ βλέμμα της φῶς πυρπόλον,
ἀκτινοβόλον.
Ἡ χρυσοπλόκαμος αὐτῆς κόμη
κ' οἱ δύο ὦμοι
Μάρτυρες ἦσαν αὐτῆς τῆς θείας
καλλιτεχνίας.
Εἰς δὲ τὸ ἄθικτον αὐτῆς στῆθος
μ' ἥμερον ἦθος
Ὁ ἔρως ἔπαιζε μὲ εὐώδη
μῆλα χρυσώδη.
Ὦ! πόσον ἤμην τότε παράφρων!
καὶ πόσον ἄφρων!
Ἐλθὲ πλησίον, μ' εἶπε γελῶσσα!
Θεέ! τί γλῶσσα!
Μόλις τὴν ἤκουσα κ' ἐμαγεύθην,
φεῦ! ἐπαιδεύθην.
Ἦτον ὡς ἄνθος αὐτὴ εὐῶδες,
πλὴν ἀκανθῶδες.
Ἤλθον πλησίον νὰ τὸ μυρίσω.
Ποῦ νὰ ἐλπίσω;
Μόλις ὠσφράνθην τὴν ἐρασμίαν
του εὐωδίαν,
Καὶ ὡς νὰ εἶχε 'ς τὸ φύλλωμά του
ὀσμὴν θανάτου,
Ὅλους ἠσθάνθην τοὺς μιαιοφόνους
παλμοὺς καὶ πόνους.
Ἔκτοτε πάσχω, θρηνῶ, στενάζω.
Θεέ μου, κράζω.
Ἀλλ' ἡ θεά μου δὲν ἔχει ὦτα,
στρέφει τὰ νῶτα.
Γελᾷ, καγχάζει, δὲν μὲ λυπεῖται,
τὸ πᾶν μ' ἀρνεῖται.
Καὶ ὅταν κλαίω,
ἐγὼ τί πταίω;
Λέγει καὶ στρέφει αὐτὴ ὀπίσω,
πρὶν ἢ λαλήσω.

Εἰπέτε τώρα σεῖς τῆς ἐρήμου
πτηνὰ πολύφθογγ' ἂν ἡ ζωή μου
Δὲν εἶναι κόλασις αἰωνία,
δὲν εἶναι βάσανος, τυραννία!
Εἰπέτε, ὅταν ἐγὼ μὲ πόνους
ὑπὸ τοὺς φίλους σας αὐτοὺς κλόνους
Νὰ κρύψω ἔρχομαι τοὺς λυγμούς μου,
τὰ δάκρυά μου τοὺς στεναγμούς μου,
Ποία τὰ πέριξ φωνὴ ταράττει,
ἠχὼ δὲ ποία ἐμὲ σπαράττει;
Εἰπέτε, δάση, βουνά, κοιλάδες,
εἰπέτ' ἀνθόφυτοι πεδιάδες,

Ποία τὰς αὔρας πνοὴ μολύνει,
δάκρυα τίνος ἡ γῆ σας πίνει;
Σιγὴ καὶ σκότος τῆς ἐρημίας,
καὶ σεῖς εἰπέτε στιγμὰς ὁποίας
Ἐγὼ διέρχομαι 'ς τὴν ἀγρίαν
φρικώδη ταύτην σας μοναξίαν;
Σὺ δὲ, Σελήνη, μὴ λησμονήσῃς,
ὅταν τὸ βλέμμα της ἀντικρίσῃς,
Νὰ πῇς πῶς πέραν τῆς κοινωνίας,
ἐντὸς ἀφώνου πανερημίας,
Θνητός τις στρέφει τὰ βλέμματά του,
καὶ σοὶ προσφέρει τὰ δάκρυά του,
Ποθῶν ἓν βλέμμα σου ν' ἀντικρίσῃ
πρὶν ἢ τὸ φῶς του τὴν γῆν ἀφήσῃ.

Γ. ΑΥΓΟΥΣΤΙΔΗΣ.

Αἰνίγματα.

Ἀνὴρ ἤμην καὶ δὲν ἤμην·
κτῆνος ἤμην καὶ δὲν ἤμην.
Ἂν εἰς δύο πλὴν μὲ κόψῃς,
θὰ μ' ἰδῇς διπλοῦν τὰς ὄψεις.
Σοφὸν ἄνδρα τῶν ἀρχαίων,
κερασφόρον τε χερσαῖον.

—

Βωβὸς εἶμαι, πλὴν φωνάζω,
καὶ εἰς τέρψιν πάντας κράζω.
Ἂν τὰ δύω μου τὰ πρῶτα
διαιρέσῃς μὲ τὴν γλῶτταν,
Ἄναυδος εὐθὺς θὰ μείνω,
δίχως σῶμα θ' ἀπομείνω,
Κ' εἰς Θεὸν θέλω πεταχθεῖ,
καὶ ἐκεῖθεν θέλω κράξει.
Ἄυλος εἰμὶ, θνητέ!
μὲ ἐνόησας ποτέ;

ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ.

—

Πρόθεσις ὑπάρχω, φίλε· ἂν μὲ ἀναγραμματίσῃς,
ὄργανον θὰ γείνω τότε· ἀλλὰ ποῖον; . . . θὰ μὲ λύσῃς;

* * *

—

Πρόθεσις ἀνεστραμμένη εἶμαι σκέπουσα ἐκτάσεις·
εἶμαι μαύρη· λευκὴν βλέπων ἀδελφήν μου, θὰ μὲ χάσῃς.

Π. ΡΑΛΟΝΙΤΖ.

—○○○—

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Ἐπειδὴ πολλαὶ ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐστάλησαν ἡμῖν λύσεις τοῦ ἐν λόγῳ αἰνίγματος, χάριν τῶν φιλοπεριέργων ἡμῶν ἀναγνωστῶν, ἐνεκρίναμεν ἵνα δημοσιεύσωμεν τὰς ἐν-στίχους μόνον τούτων, διατηροῦντες τὴν σειρὰν, καθ' ἣν ἐλήφθησαν. Ἰδοὺ αὗται.

Τῷ Κ. Δήμησσα Γρηγ. Μ. Βαρνιέρης
Χαίρειν.

Τὸ αἴνιγμά σου ἄνθρωπος καὶ ζῶον ταὐτοχρόνως·
βεβαίως δὲ τὴν λύσιν του δὲν εὗρον ἐγὼ μόνος.
Ἐπιτυχῶς τὰ γράμματα αὐτοῦ ἐὰν συμπλέξῃς,
καὶ ἄλλας, φίλε ἰατρὲ, θὰ εὕρῃς τότε λέξεις:
Τὴν ἄκραν τοῦ ἀλόγου σου· καὶ ἄρνησιν τελείαν·
πόλιν, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τὴν Καραμανίαν.
Ἀντωνυμίας τέσσαρας, πλὴν ποίας; συλλογίσου·
καὶ μέλος, φίλε ἰατρὲ, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου.
Μόριον ἐπιτατικὸν, κἰ ἀκόμη τὴν τροφήν σου,
ἐκτὸς ἐκείνης τοῦ τυροῦ, τὴν καθημερινήν σου.
Καὶ ἓν τετράπουν, ἰατρὲ, ὅπερ καὶ ἐὰν μένῃ
ἀκόμη ἄνευ κεφαλῆς, τὸ ἴδιον σημαίνει.
Καὶ τῶν ὑδάτων τὴν ῥοὴν, καὶ πόλιν πάλιν ἄλλην,
γενναίως ὑποκύψασαν μετὰ μεγάλην πάλην.
Ἀνθοῦσαν εἰς ἐμπόριον νῦν ἔτι νῆσον μίαν
Ἑλληνικὴν· καὶ τῶν πιστῶν λέξιν τινα τιμίαν.
Καὶ τέλος ἕνα φίλον μας· καὶ τάχα τίς; ὁ Σταῦρος,
ὃς κεφαλὴν ἀποτμηθεὶς παρίσταται ὡς ταῦρος.

—

Σ ά τ υ ρ ο ν μὲν ἐθεώρουν ὡς ἀνδρόζωον ἀρχαῖοι,
τὸν Σ τ α υ ρ ὸ ν δὲ προσκυνοῦσι καὶ τιμῶσι λαοὶ νέοι.
Σ τ α ῦ ρ ε, φίλε — ἐλθὲ, φίλε,
νὰ μὲ 'πῇς τὰ ὅσα νέα ἔφερες ἀπὸ τὴν Σ ύ ρ ο ν,
καὶ μὴ κάμνῃς ὡς νὰ ἦλθες ἀπ' τὴν πάλαι ποτὲ Τ ύ ρ ο ν.
Ἐνθυμεῖσαι τὸν καιρὸν,
ὅπου 'τρώγαμεν τ υ ρ ὸ ν,
μὲ ψωμὶ καὶ μὲ νερόν;
Τώρα πλὴν 'περηφανεύθης, ἐπαχύνθης, κ' εἶσαι γαῦρος,
μόνον κέρατα σοῦ λείπουν, ὅπως γείνῃς σωστὸς τ α ῦ ρ ο ς.

Α. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ.

—

Ἀνδρόζωον τὸν εἶδον,
Καὶ Σ ά τ υ ρ ο ν τὸν ηὗρον.
Τὸν ἔκαμον καὶ Σ τ α ῦ ρ ο ν,
Καθήμενον εἰς τ α ῦ ρ ο ν.
Κρατεῖ εἰς χεῖρα τὸν Σ τ α υ ρ ὸ ν,
Καὶ εἰς τὰ χείλη τὸν τ υ ρ ό ν.
Ἀπορῶ πῶς ἀπὸ Τ ύ ρ ο ν
Διεπέρασεν εἰς Σ ύ ρ ο ν.

ΑΙΜΙΛΙΑ ΛΕΟΝΤΙΑΣ.

—

Λάβαρον τοῦ Κωνσταντίνου,
Φερεκύδου τὴν πατρίδα,
Τοὺς τοῦ Βάκχου ὀπαδοὺς,
Τὴν ἐκ γάλακτος τροφήν μας,
Τὴν ἐφάμιλλον Σιδῶνος,
Καὶ τῆς γῆς τὸν ἀροτῆρα,
Εἰς τὸ Σ ά τ υ ρ ο ς ὁρῶ.

ΚΑΛΛΙΑΡΧΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ.